

J 64
1291

p.i. 201.097

EESTI
RAHYTUS-
RAAMATUKOGU

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 50/51 (416/7)

16. detsembril 1929 a.

IX. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
Tellimise hind: aastas . . . . . Kr. 10.—
poolaastas . . . . . „ 5.—
veerandaastas . . . . . „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
aastas . . . . . Kr. 8.—
poolaastas . . . . . „ 4.—
veerandaastas . . . . . „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% o kallim.

Aadressi muutmise 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) M. Morrison, Süüdistamine kohtutes. 2) Isikute üleriiklikust otsimiskorrast. 3) Jalakäija ja tänavliikumine. 4) Võitlus New-Yorgi kurjategijate vastu. 5) V. Paavo, Hea ja halb poliitseinik. 6) Registreeritustest. 7) Scotland Yard 100-aastane. 8) Pilte kurjategijate hingeelust. 9) E. Klumberg, Eelseisvaist üleriiklikest kaitseorganisatsioonide suusatamisvõistlusist. 10) Kuulutus.

Süüdistamine kohtutes.

M. Morrison.

Politsei poolt asjade ülesvõtmise ja kohtusse andmise tegevus peetakse ühtlaseks, vaatamata sellele, kas juurdlus toimetatud, kas asi üldkorras või erakaebuste põhjal jälgitav. Edasiandmisel lisab juure edasiandja selle materjali, mis saadud asitoimetusel kaebuste vastuvõtja ja edasiandja tegevuse läbi. Tõstku nüüd edasiandja kohtus süüdistuse otsekohe ehk mitte, tema seisukoht selgub asjast nii-kui-nii. Tema süüdistuse aktiivsus võib aga suuresti mõjuda otsuste tegemisel.

Kr. Kp. S. § 3., mille järgi süüdistamine kohtutes kuulub kahjusaaajatele, politseile ja teistele administratiivvõimudele, jätab lahtiseks selle aktiivsuse määramise, mida politsei võib näidata süüdistustestõstmisel. Kuid on selge, et ta seda ei saa teha oma tahtmisel ilma kahjusaaaja kaebuseta asjades, mis ette nähtud Rhk. Tr. S. §§ 51³, 84, 103, 143, 145—152, 153, 153², 155—158 (p. 1 ja 5), 161, 161¹ ja 164, U. N. S. §§ 530—540 ja Trükisead. karistumäär. § 3. (Rhk. Tr. S. § 18.) On nimetatud as-

„EESTI POLITSEILEHE“ tellijatele.

Aasta jõuab lõpule. Ikka veel pole aga kahjuks kõik tellijad õiendanud „E. P.“ tellimisraha. Palume kõiki, kel on veel arveid õiendada, seda teha viivitamata. Tuletame veel kord meele, et „E. P.“ suudab ainult siis edukalt täita oma kohuseid tellijate vastu, kui nemad omalt poolt täidavad kohused lehe vastu.

Toimetus.

jad eraiskute kaebusel algatatud mitte otseteed kohtus, vaid politsei kaudu, ja kuigi seal süüdistajaks ilmub mitte politsei vaid eraisik, on politseil õigus omalt poolt toetada süüdistust kohtu ees ja saata sinna ka volitatud isik. (V. s. s. Kr. Kp. S. § 3. juure 74/619.)

Kaebusi tõsta ja kohtutes süüdistada ühes kahjusaajaga võib politsei eelnimetatutega koos ühevääriliselt n. n. süüdistamist jagatavais asjus, mis ette nähtud Rhk. Tr. S. §§ 56.⁵⁻⁹, 57., 57.¹, 57.º, 58, 70, 99, 100.—101., 118.²⁻³, 120.—122., 128., 167., 167.¹ ja 168., Hoolekande s. (R. T. 120/121 — 1925) §§ 167.—175., Riigikogu valimiste karistussead. (R. T. 16 — 1926) §§ 105—109 ja Suguhaig. vastu võitlemise s. (R. T. 1 — 1927). Rahukohtutes tunnistatakse kahjusaaja isik mitte ükski tsiviilnõudjaks, vaid ka süüdistajaks, olgugi et süüdistus kuulub nende hulka, mida võib algatada erakaebusest rippumatult politsei poolt ja otsustatakse kohtutes politsei osavõtmisel. (V. s. s. 91/20 — 7. IV. 1915 Kr. Kp. S. § 3. juure.) Suuremas osas rahukohtutele alluvais asjus on süüdistamine politsei otsekoheseks kohuseks ja nimelt neis asjus, mis ette nähtud Rhk. Tr. S. §§ 29—34., 37—50., 51.⁴⁻¹³, 52., 52.¹⁻², 53—56., 56.¹⁻⁵, 57.²⁻⁴, 57.⁶⁻⁸, 59—64., 65—69., 71—83., 85—98., 101.¹⁻³, 102., 104—118.¹, 119., 123—129., 159—160., 162—163., 165., 169—181., Trükisead. §§ 1—2., 4—19., Kaitsevæeten. s. (R. T. nr. 100 — 1926.) ilma §§ 4. ja 6., Riigikogu val. s. (R. T. nr. 16 — 1926.) §§ 110—112., Kr. Kp. S. §§ 1124., 1214., 1216., 1216.³, 1216.⁴, ja 1220. ettenähtud alustel. Kitsenduseks politsei süüdistusele kroonu valitsemise asjade os tingimus, et ta võib selle tõsta ja ülevalpidada ükski sel juhtumil, kui süüdistus pole seotud riigi kahjudega, vaid on ükski seltskonna julgeoleku ja tervishoiu määruste rikkumine (v. s. s. 72/741., 79., 28.).

Oma algatusel ülesvõetud ehitus-, käsitöö-, tervishoiu-, tööstus-, jahi-, teede-, heakorra ja julgeoleku rikkumiste asjus küünivad asja algataja politsei õigused kaunis kaugele ja ei lõpe ka siis, kui kohus on võtnud oma tahtmisel sarnase asja oma toimetusele. Neis asjades võib igas seisukorras kuni harutusele tulekuni politsei omalt poolt süüdistuse uuesti esitada kohtule ja viimase otsuste peale apelleerida rahukogule otseteed, kuigi edasikaebus muis asjus Kr. Kp. S. § 146. järgi peab sündima prokuratuuri kaudu.

Mida kõrgemale viia edasikaebustega asju, seda kitsamaks muutuvad kaebamiste võimalused. Rahukogude II astme otsuste peale võib kassatsiooni korras esineda ainult Heakorra ja julgeoleku seaduste rikkumistel (Kr. Kp. S. § 1216., kass. dep. sel. 1872 nr. 1086 ja 1880 a. nr. 29), sest Kr. Kp. S. § 1214. erandina ettenähtud kord puudutab ala, mis viidud üle politsei valdkonda ja mille eest viimane vastutav. Seega pole aga eitatud prokuratuuri õigused, kes võib esineda oma äranägemisel ka heakorra ja julgeoleku asjus protestiga (v. s. s. 1900, nr. 20).

Kr. Kp. S. § 49. on nähtud ette kord, kuidas rahukohtunikkudele teatada üleskerkinud asjust. Kuna politsei siin nimetatud enne teisi administratiivasutusi, siis annavad viimased edasi politseile teateid edaspidiseks süüdistuste tõstmiseks.

Kr. Kp. S. § 121. järgi rahukohtunik, tunnistades kaebeluse süütuks, vabastab viimase ajaviitmata. Ühes sellega antakse kohtule võimalus seisukohta võtta selle üle, kui õiglaselt või ebaõiglaselt oli tõstetud kaebeluse vastu süüdistus. Võiks selle üle vaielda, kas nimetatud § puutub ükski erakaebusse erakaebuse korras või avalikku süüdistusse üldises korras. Tõenäoline on küll väide, et nimetatud § puudutab nii üht kui teist. Selle järgi võiks kõiki tõstetud süüdistusi, milledest Kr. Kp. S. § 121. kõneldakse, jagada kolme liiki: 1) puhtsüdamlikud, 2) hooletuslikud ja 3) ebaõiged (mittepuhtsüdamlikud). Esimesse kategooriasse kuuluvad kõik need erakaebused, mis politsei küll võtnud vastu erakaebajalt asjus, mida ta ise ei võinud alustada ja mis ta on pidanud vastu võtma Kr. Kp. S. § 48. järgi. Kaebuste vastuvõtja ei näita üles oma iseärasest algatust, vaid tegutseb ükski sarnases ulatuses, kui seda tahab ja nõuab erakaebaja, paralleelselt kohtule tsiviilprosessis. Süüdistuse tõstmine erakaebuste järgi oli õiglane, kui süüdistaja oli arvamisel, et kaebelume on süüdlane, kuigi kohus tegi õigeksmõistva otsuse. Nii süüdlase vastutuselevõtmine kui ka tema paljastamine kohtus on süüdistaja peale pannud avalikõiguslikud kohustused, milledest ta ei saa loobuda oma vabal tahtel. Seepärast tuleb süüdistamise väliseks tunnuseks pidada selle seaduspärasus. Sisemiselt aga ei tunne õiglane süüdistus astmeid ega jaotusi.

Hooletust võib ette tulla sarnastel süüdistustöstmistel, kus süüdistaja jagab süüdistuse teiste ametikohtadega ehk ametnikkudega koos üheväärselt. Seal pole süüdistajal seda hoolsust ja muret asjade eneste ega teiste ametikohtade või ametnikkude au, hea nime ja varanduse vastu, mida igal korralikul inimesel seks peaks leiduma. Kuigi viimase aja teadus peab üleareuseks tsiviil-alal otsida hooletuse astmeid ja piiritleda neid, ei saa süüdistuste töstmisel terava vahe otsimise püüdest parema äratundmise järgi mööda, sest siin tegutseb süüdistaja riigivõimu käsitajana kaebealuse ja rahulduse andjana kahjusaja vastu.

Ebaõigete ehk mittepuhtsüdamlike süüdistuste kohta on püütud leida tunde märke, millede olemasolul kohus võib neid tunnistada sellisteks. Need on välised ja olenevad ainult süüdistuse faktist enesest selle kitsama mõttes, jättes kõrvale kaebuste vastuvõtmise, juurdluse toimetamise j. t. momendid. Nii arvatakse süüdistus ebaõiglaseks ainult sel juhtumil,

kui üheski kohtus, kus asi vaadati läbi oluliselt, kaebealust ei tunnustatud süüdlaseks. Seega, kui kaebealune tunnustati süüdlaseks 1. ehk 2. instantsis või tagaselja, see asjaolu teeb asja läbivaatavale kohtule kaebealuse priiks mõistes võimatuks tunnistada süüdistus mittepuhtsüdamlikuks (v. s. s. 71/656 ja 72/1128). Kui sellele vaatamata, et 1. instants kaebealuse mõistis õigeks, süüdistaja aga siiski ei jätnud süüdistamist ja 2. instants süüdistus tunnustatakse alusetuks, nimetatud süüdistuse võib tunnistada ebaõigeks. Sisuliselt on ebaõige süüdistamine kergemal kujul ettevaatamata tegutsemine kaebealuse vastu, kus süüdistaja kergemeelselt käib ümber võõra auga. Kuid ebaõige süüdistamine on jaotatav ja võib muutuda ka kõige kõrgemal määral kuritahtlikuks, otsekoheseks kuriteoks. Et see kaugemale läheb ülesseatud pealkirja sisust, piirdume ainult ettetooduga. Ebaõigete süüdistuste ärahoidmise ja lõpetamise otsekoheseks abinõuks on süüdistusest õigel ajal loobumine.

Isikute üleriiklikust otsimiskorrast.

Praegu maksev süsteem isikute üleriiklikuks otsimiseks on meil võetud tarvitusele 1921. aastal. Vahetevahel on teda mõningate muudatustega täiendatud ajajooksul saadud kogemuste najal. Kuid üldiselt on maksev printsip, et kõik otsimised on koondatud politseivalitsuse juure, kuhu vastavad asutused, kes vajavad otsimisteateid, saadavad otsitavate nimekirja, paludes korraldada otsimist. Nende teadaannete põhjal politseivalitsuse otsimisteade korraldaja seab kokku otsitavate üldnimekirja, saates sellest aeg-ajalt väljavõtteid kõigile kohapealseile politseiasutusile ja -ametnikele, kes toimivad tegelikku otsimist. Esiolgu saadeti sarnaseid otsimiskirju õige sageli, kuid see kord osutus ebapraktiliseks. Nimekirja sai palju ja nende käsitlemine muutis raskeks.

Olukorra parandas 1926. aastal ilmunud otsitavate üldtähestik, kuhu oli koondatud kõikide otsitavate nimed algusest peale, kellede otsimine polnud veel lõpetatud. Oli märgata, et üldtähestiku ilmu des otsitavate leidmine ka tunduvalt suurenes, kuna otsitavate arv, mis vahe-

peal oli tõusnud haruldaselt suureks, 1926. a. üldtähestik sisaldas kuni 15.000 otsitavat, hakkas näitama vähenemise tendentsi. Kuid siiski ei arenenud otsitavate leidmine küllalt kiirelt, eriti pärast üldtähestiku vananemist, kuna uusi otsimisi järjest tuli juure ja need olid endisel kronoloogilises järjekorras aeg-ajalt ilmutavalt otsimiskirjades, mistõttu otsitavate kontrollimine elanikkude registreerimisasutuses oli palju raskem kui üldtähestiku abil.

Tunduvalt aitas jälle olukorda parandada 1928. a. alul ettevõetud uuendus: seniste otsimiskirjade asendamine väikese, raamatukujuliste nimekirjadega, missugused hakkasid ilmuma mitte enam igal nädalal, vaid umbes paari kuu tagant raamatukesena. Nende raamatukeste käsitlemine ja kaasaskandmine on väga hõlbustatud; neid võib kanda isegi taskus nende väikese kausta tõttu.

Peab tähendama, et see uus korraldus otsitavate leidmisele ei ole jätnud avaldamata mõju: otsitavate leidmine edeneb kiiremini ja leidmise % on suurem kui senini. Et aga saavutada veel paremaid

tagajärgi, oleks tarvilik läbi viia veel mõningad uuendused. Praeguse korra järgi otsitavate leidmiseks tuleb võrrelda otsitavate nimekirju elanikkude registreerimise andmetega: linnades — aadressbüroodes iga päev ja maal — vallavalitsustes vähemalt paar korda kuus. Linnades ei sünnita see raskusi ja otsimine läheb kiiresti. Kuid halvem on lugu selles suhtes maal. Sest tihti konstaablil puudub aeg et minna vallamajja juuretunud isikute nimekirja võrdlema otsitavate nimekirjaga. Pealegi on nüüd mõnel pool vallavalitsustes elanikkude registreerimiseks võetud tarvitusele kaardi-süsteem. Seal täidetakse küll kaart iga uustulnuki kohta, mis sisaldab temast kõik andmed, millised tarvilikud otsimisel, nende kaartide käsitlemine aga osutub raskeks. Harilikult asetatakse kaardid pärast täitmist kasti, tähestiku järjekorras, kuid nende leidmine on nüüd juba raske. Selle asemel, et võrrelda vaid kaarte, mis täidetud viimasel ajal, tuleb läbi vaadata terve aadresslaud, kuna muidu kuidagi pole võimalik kätte saada otsitavaid kaarte.

Oleks soovitatav, et vallavalitsustele tehakse kohuseks saata aeg-ajalt, näiteks kord nädalas, kohalikele konstaablile nimekirja vallavalitsuses uuesti registreeritud isikutest, mille põhjal viimasel oleks kerge leida otsitavaid. Sarnase nimekirja saatmine vallavalitsustele ei peaks sünnitama raskusi, sest ei ole ju valdades elanikkude liikumine kuigi suur; pealegi ei oleks tarvis selles nimekirjas tähendada muud kui isiku nimi, sünniaeg ja elukoht. Konstaablitel, kellel on olemas telefoniühendus, võiks sarnaseid teateid edasi anda ka telefoni teel asja lihtsustamiseks ja kiirendamiseks.

Üldiselt oleks minu arvates otstarbekohasem, eraldada praegustest otsitavate nimekirjadest tähtsamad otsimised, nagu vahiallavõtmised ja teised raskemate süütegude puhul korraldatud otsimised, sest praeguse korra järgi, kui otsimiskiri ilmub umbes paari kuu tagant, siisuguste isikute otsimine venib liig pikale. Võiks ka nii olla, et sarnaste otsitavate nimed kanda küll harilikku nimekirja, kuid peale selle saata välja nende kohta veel erakorralised otsimiskirjad kohe otsimise vajaduse tekkimisel.

Lõpuks veel üks sooviavaldus. Vaatamata sellele, et praegused raamatukujulised otsimiskirjad on paremad senistest, ei oleks siiski ülearune ka vahetevahel väljaantav üldtähestik. Muidugi annab selle kokkuseadmine omajagu tööd, tasuta aga vaeva ja toob asjasse selgust ning kergendust otsimisel. Ka praegustes nimekirjades tuleb märkida otsimiste lõpetamised ja aja-jooksul võib sealjuures ikkagi tekkida mõni viga, mistõttu pika-peale ei või olla täitsa kindel, kes on otsitav ja kes mitte.

N. N.

Jalakäija ja tänavliikumine.

Tänavliikumine linnades ja eriti suurlinnades on viimase aastakümne jooksul kohutavalt kasvanud; süüdi selles nähtuses on kõigepealt autode arvu vahetpidamata kasvamine kõikjal maailmas. Nii kaua, kui autod olid veel õige kallid ja kättesaamatud harilikkudele kodanikkudele, ei tähendanud nende olemasolu tänavatel veel palju; nüüd aga, kus ka keskmistel kihtidel (Ameerika Ühisriikides ka töölistel) on võimalus avanenud autode ostmiseks, on asi võtnud juba tõsisema pöörde. Pealegi kasvab elamise tempo, aeg on raha, seepärast on ilmtingimata tarvilik kiiresti liikuda, kõigepealt muidugi seal, kus kaugused suuremad, s. o. suurlinnades. Meie päevil elu autodeta pole enam mõeldav, meie ei suuda endale

ette kujutada linna tänavat autota. Auto aga nõuab tänavliikumise reorganiseerimist, nõuab, et sellele liikumisele pööratakse hoopis rohkem tähelepanu kui seni. On jällegi selge, et seal, kus liigub palju jõuvankreid, on inimesed — jalakäijad eeskätt, aga ka sõidukite juhid — hoolsamad ja ettevaatlikumad kui seal, kus autosid, mootorrattaid, autobusi jne. vähe või sugugi pole liikumas.

Autoliikumise halb külg seisab just selles, et õnnetuste arv, mis on ühenduses selle liikumisega, kasvab alatasa maal ja väikestes linnades ning alevites. Muidugi kasvab see arv ka mõnes suurlinnas, kuid seal on see nähtus seletatav eeskätt autode arvu suurenemisega, kuna maal on asi teistsugune: õnnetuste pea-

põhjuseks on jalakäijate hooletus, osalt ka juhtide ettevaatamatus ja hoolimatus. Linnades saab politseiliste abinõudega vähendada liikumise ohvrite arvu: liikumist reguleerivad politseipostid, mitmesugused hoiatusmärgid, signalisatsioon jne. aitavad tänavliikumist pidada teatud piirides ja kaitsta jalakäijaid, samuti ka autosid autode eest. Maal on olukord ses mõttes sootumalt halvem. Kõikide maade valitsused, politseivõimud, omavalitsusasutused jne. kirjutavad ette, kuidas tuleb maal liikuda jõuvankritega, missuguse kiirusega tohib kõigepealt liikuda jne., kuid kus puudub nägija, puudub tegija. Need ettekirjutused, määrused ja seadused jäävad paberile, puudub politsei silm, ise aga ei mõtle inimesed kaasa aidata sellele, et kõigile tähtsad liikumismäärused maal ka täitmist leiaksid. On arusaadav, et liikumist maal ei saa kuidagi võrrelda liikumisega linnades, kuid ühenduses sellega ei tunne ka maainimene liikumisdistsipliini, tal pole veel selge, et temast enesest oleneb õnnetuste ärahoidmine väga suurel määral. Selle tagajärjeks on see tõsiasi, et neis riikides, kus palju autosid ja kus autode liikumine maal elav, võrreldes meie oludega, tuleb ette palju autoõnnetusi just maal ja väikestes linnades, hoopis rohkem kui seda võiks arvata.

Ei saa salata, et liikumise õnnetuste tekitajateks on väga tihti autojuhid. Need, kes tunnevad maaolusid ja kes on tähelepanelikult jälginud auto liikumist maal, kes on lugenud politsei protokolle ja süvenenud vastavatesse kohtuprotsessidesse, teavad väga hästi, et autojuhid ja samuti ka autosõitjad peavad maanteed harilikult mingisuguseks võidusõiduteeks, kus võib sõita niisuguse kiirusega, kuidas aga võimalik. Masin peab andma viimase välja, et sõitjatel oleks lõbus tunne sõita nii ja nii mitme kilomeetrilise tunni kiirusega. See nähtus on üldine ja selle nähtuse põhjused peituvad sügavas inimese hinges. Niipea kui linn ühes tema kodanikkudega on seljataga, algab kihutamine; kiirust ei vähendata palju ka läbisõidul alevikkudest ja küladest. Pärast aga on mõnus sõpradele ja naabritele seletada, et nii mitusada kilomeetrit on maha sõidetud ainult nii mitme tunniga. Ei hoolita oma ega ka teiste, maainimeste, elust, tervisest ja varandusest. Kui juhtub õnnetus — siis tuleb muidugi kanda kahju: kuid ka seda ei kanta igakord, palgatud

juhilt pole midagi võtta, autoomanik aga, kui ta ise ei juhi, kahju eest ei vastuta. Ja kuigi kahjukannataja saaks raha murtud jalgade, surmatud hobuse jne. eest, ei saa rahaga tasuda kõiki kahjusid: ei saa, näiteks, ellu äratada inimest, kes tapeti liigkiire sõidu tagajärjel. Sellele ei armastata mõelda, küll aga armastatakse kõnelda argpüksidest, kes ei julge kaasa teha „mehe sõitu“ või kes laidavad sarnast sõitu. Kõneldakse sentimentaalsusest, kui meele tuletatakse võimalusi tappa kiire sõiduga ilmsüütuid inimesi, ning kihutatakse lõbusalt edasi — kõige suurema lõbuga muidugi siis, kui on võetud palju julgust ja alkohol istub tüüriratta taga.

Kuid peab õigusele au andma: autojuhid ei ole kaugeltki üksi süüdi tänavliikumise õnnetustes. Väga ja väga mitmel korral on õnnetustes süüdi ka jalakäijad, kellede arvates tihti on käidav tänav mõni majakoridor või tantsupõrand, kus võib vabalt jalutada ja asju ajada. Meie võime Tallinnas iga päev käidavamatel tänavatel tähele panna, kuidas inimesed liiguvad muretult üle tänava, ümber nurga jne., olles vist arvamises, et autojuhid ja teiste sõidukite juhid peavad esimeses järjekorras selle eest hoolt kandma, et jalakäija ei saaks vigastada, et tema võiks vabalt kõndida seal, kuhu kutsub ta hing. Kui juhtub mõni politseinik sarnase jalutaja kinni pidama, mida meie võime näha suurlinnades iga päev ja peaaegu igas liikumise keskkohas, ja — hoidku taevast! — protokollit tegema, siis on muidugi kisa ja kära lahti: kõneldakse politseiriigist, kus vabadel kodanikkudel isegi puuduvat õigus vabalt kõndida, kus politsei ennast segavat asjadesse, mis kuidagi temasse ei puutuvat, kus politsei tegevat tegemist pisiasjadega, aga ei suutvat sealjuures võidelda tähtsate kurjategijate vastu jne.

Oleks lõpmata hea ja politsei raske tegevuse suureks kergenduseks, kui inimesed hakkaksid aegamööda kõik juba taipama, et liikumispolitsei pole selleks loodud või välja mõeldud, et anda politseile tööd juure, et laiendada tema tegevusvälja vaeste kodanikkude vabaduse arvel, et see politsei pole selleks seatud ametisse, et võimaldada mootorsõidukitele võimalikult kiire sõit, vaid selleks, et tasakaalustada nii autojuhtide, kui ka jalakäijate soove, et luua kord sinna, kus ilma korraldamata enam poleks mõeldav liikumine. Juhtub mõni õnnetus selle tagajärjel, et jalakäija ei respektööri maksmapandud

korda, et ta ikka edasi tegutseb ja — kõnib oma heaksarvamise ja südametunnistuse järgi, siis pole ime, kui kohtud ei mõista välja kahjutasu jalakäija kasuks, kes kannatada saanud. Siis muidugi kurjustatakse ka veel kohtuga, siis saavad söimata juba nii politsei, kui ka kohus ja üldse maksev kord, mis olevat igasuguste demokraatlikkude põhimõtete vastane.

Samasugune olukord nagu suurlinnades, valitseb muidugi — ja veelgi teravamal kujul — ka väikestes linnades ning maal. Ka seal mõistagi on tänav määratud liikumise jaoks ja mitte kokkusaamise ja jalutamise kohaks kohalikkudele elanikkudele. On aga huvitav tähele panna, et just väikestes linnades armastavad kallid naabrid üksteisega juttu vesta keset tänavat: see koht on väikelinnade elanikkude arvates nähtavasti nagu loodud selleks, et jutustada üksteisele kõige uuemaid uudisi ja juttu ajada kõrgest poliitikast, halbade aegadest ning inimestest. Auto vaadaku muidugi, kuidas ta läbi pääseb: saab läbi, on hea, ei saa läbi, mis seal parata! Ei peeta silmas ega meeles, et auto võib ka enda alla ajada inimesi, võib neid vigastada ja surmata. Ei teata nähtavasti, või aga ei taheta uskuda, et siis mingit kahjutasu õnnetu juhtumi puhul ei saa, kui kahjukannatanu ise on süüdi õnnetuses. Ollakse ikka kindlas arvamises ja usus, et alati on süüdi auto. See on nagu loomulik, on nagu maainimeste pähe tuubitud. Lohakas ollakse maal ka hobustega. On hea, kui rauad on hobusel suus või kui hobune on vagane. Juhtub aga tihti, et mees märkab alles kraavis olles, et pole igakord hea peru hobusega sõita raudadeta. Muidugi on jälle süüdi auto, see põrgumasin, mis ehmatab loomi ja sunnib maamehi kraavi lendama. Tihti tehakse koju sõites ka korralik „uinak“. küll hobune juba päralt viib. Tuleb auto — ja hobune ongi ühes yankri ja sõitjaga kraavis ja hea on, kui kõik lõpeb õnnelikult ning magus uinak ei too endaga kaasa murtud jalaluid. Mingipärast arvatakse, et alati peab valvama ja vaatama autojuht, kes peab, näiteks, teadma, kas maamees magab oma vankril või mitte, kas hobune on peru või mitte jne. Autojuht nagu peaks hoolitsema kõikide heakäekäigu eest maanteel ja tänaval liikudes.

Pole mingit kahtlust selles, et jalakäija viibib tänapäev suuremas hädaohus kui varemadel aegadel ja seda just auto-de tõttu. Seepärast peab ka kõigepealt

ise ennast kaitsma, peab ise hoolas ja ettevaatlik olema. Teiselt poolt aga lasub autojuhtidel väga suur vastutus just väga kiire sõiduvõimaluse tõttu, temale on antud kätte palju mõju ja jõudu tänavliikumisel, seepärast on seadusandjad igalpool ja alati katsunud kaitsta võimaluste piirides nimelt jalakäijaid, kui nõrgemat poolt. Ka kohtud, eriti seal, kus liikumine väga elav ja õnnetuste arv suur, kaitsevad jalakäijat autojuhi vastu. Asi on mõnel pool läinud isegi nii kaugele, et autojuhid ja -omanikud on hakanud protesteerima ajakirjanduses ja muul sarnasel viisil kohtute tegevuse vastu, seletades, et juhi nõutakse praegu paiguti nii palju ettevaatust ja tähelepanu, kui seda üldse kellelgi olla ei saa.

Huvitav on mõnes osas Saksamaa kohtupraktika autoõnnetuste küsimuste lahendamisel. Nii jutustab, näiteks, dr. G. Berndt, et saksa kohtud nõuavad autojuhit, et ta arvestaks ka publiku, s. o. jalakäijate määrusvastase liikumisega. Teiste sõnadega peab autojuht hoolitsema ka jalakäijate eest — rohkem kui nad ise seda teevad. Nii olevat kohus süüdi mõistnud autojuhi, kes sõitis otsa jalakäijale, kes valesi kõrvale pöördus. Autojuhil on raske ette näha, kuhu just tema ees olev jalakäija pöördub, arvata tuleb, et ta pöördub sinna, kuhu seda käsib liikumisreegel. Sarnasel korral on jalakäija kahtlemata osalt ise süüdi õnnetuses. Kohus tähendas oma motiivides, et õnnetus sündis maal, s. o. seal, kus inimesed pole nii tutavad liikumise reeglitega kui suurlinnades. Sellega aga tuleb autojuhil arvestada, kes peab oma sõiduki liikumise kiiruse nii seadma, et ta võiks tarbekorral sõiduki kohe peatada. Kuid kuigi saksa kohtud võtavad n. öelda rohkem osa jalakäijate saatusest kui autojuhtide omast, ei tohi muidugi jalakäijad jääda hoolimatuks, sest tsiviilnõudmises ja selle rahuldamises on väga tähtis, kui võrt jalakäija ise oli kaassüüdlane õnnetuses. Kahjutasu maksmise korral võib hooletu jalakäija kaotada osa nõudmisest, talle mõistetakse välja ainult osa tõeliselt saadud kahjust, kui ta ise tõitsa süütu polnud õnnetuse tekkimises.

Kui kõnelda tänavliikumisest linnades, siis ei tohi ega saa muidugi ka vaikides mööda minna trammidest. Ka trammide liikumine toob endaga kaasa õnnetusi, olgugi hoopis vähemal määral kui autode liikumine. Juhtuvad kokkupõrked auto ja

trammi vahel, hobusõiduki ja trammi vahel jne. Auto- ja teiste sõidukite juhid unustavad mõnikord nähtavasti, et tramm on seotud roobastega, et ta ei saa roobastest välja, et, näiteks, uhkele autole aupaklikult ruumi anda. Tagajärg on kokkupõrge ja õnn on, kui kõik inimesed pääsevad eluga. Õnnetusjuhtumeid tuleb aga ka ette trammisõitjatega. Ikka veeti katsutakse hüpata trammile, kui viimane on täies sõiduhoo: kalkuleeritakse, vahest ehk õnnestub, ei kalkuleerita, vahest ehk kaotan jala või mõlemad, võib olla ka pea. Samasugune lugu on mahahüppamistega. Inimestel on alati suur rutt ja mõni mees peab tungivalt paar sekundit enne trammi peatust sellelt maha hüppama. Ega see talle muret tee, et taga võib sõita auto, mille alla sarnaste akrobaatliste võtete tegemise tagajärjel tuleb sattuda! Naiskodanikud armastavad pealekauba veel valesti maha hüpata: selg on pööratud liikumise suuna poole, pea — vastu, võib olla selleks, et vaadata, kas tagant ei tule mõni kuri auto. Tagajärg on parimal juhul korralik kukerpall. Suurlinnades võib veel tähele panna, et inimesed tormavad trammi tulekul trammipeatuskohta: joostakse üle tänava, ei arvestata enam liikumisreeglitega ega loomuliku mõistusega, vaja on võita paar minutit. Niisuguse võidujooksu tagajärjed võivad jällegi kurvad olla: autojuht ei näe inimese äkilist tormamist üle tänava trammiseisukohta ette, ta ei suuda enam masinat seisma panna ega ka kõrvale pöörata — ja õnnetus ongi käes.

Õnnetusjuhtumite tekitajateks on pahatihti ka jalgratturid. On nagu üldiseks, kirjutamata reegliks saanud, et jalgrattur võib sõita kuidas ta tahab ja kuhu ta tahab. Nii vähemalt näevad tänavliikumise reeglid mõne noormehe peas välja, kes jalgrattaga kihutab tänavaid kaudu. Jalgratturitel on veel mingipärast viisiks saanud erilisel hoogsasti kihutada ümber nurkade. Nurga tagant tuleb aga vastu auto — ning õnnetus on käes.

Tänavliikumise saab korralikult reguleerida ainult siis, kui publik ise selleks kaasa aitab. Ainuüksi kordnik oma märguandmisega ei suuda midagi teha: ta aitab kaasa sellele, et liikumine sünniks libedalt, ta pole aga ingel, kelle väljasirutatud käsi kõiki päästab hädaohust. Autojuhid peavad arvestama jalakäijatega, viimased aga omalt poolt autodega. Tänav on tehtud liikumiseks, mitte aga jalutamiseks. Kes tahab juttu vesta, mingi kohvikusse, ärgu aga seda tehku keset tänavat. Teiselt poolt aga pole linatänavad autokiiruse proovimiseks, selleks on erilised platsid ja teed. Ka pole tänavad mõeldud selleks, et isikutele, kes autot ei oska juhtida, anda võimalus ära õppida autojuhtimine ja sellega ümberkäimine. Alati unustatakse, et tänav on määratud liikumiseks ja ainult. Seda liikumist aga võib arendada ja ühtlasi hädaohutuks teha, kui mõlemad pooled, s. o. autojuhid ja jalakäijad, on hoolsad ja ettevaatlikud ja üksteist aitavad õnnetuste ärahoidmises.

A. B.

Võitlus New-Yorgi kurjategijate vastu.

Ameerika Ühisriikide suurimal ja tähtsaimal linnal, New-Yorgil, mille elanikud kuuluvad väga mitmesugusse rahvusse ja kihti, on kahtlemata kõige paremini organiseeritud ja distsiplineeritud politsei Ühisriikides. New-Yorgi politsei on kuulul üle Ühisriikide, teda loetakse seal igati eeskujulikuks ja eriti vapraks.

On loomulik, et sel suurel linnal, kus praegu elutseb ja tegutseb 6 miljoni inimese ümber, peab olema korralik politsei, sest ka kurjategijaid on seal palju, nad on suurelt osalt samuti hästi organiseeritud ja töötavad enamuses ka suure hulljulgusega. Kui võtta raskeim kuritegu — tap-

mine — siis juhtub New-Yorgis õige palju sarnaseid kuritegusid, igatahes rohkem kui Euroopa linnades, kuid vähem kui — võrreldes muidugi elanikkude arvuga — teistes Ühisriikide suurlinnades. New-Yorgis tuleb praegu keskmiselt iga 100 tuhande elaniku kohta 6,7 tapmist. Kuid see arv, nagu üldse kuritegude arv nii New-Yorgis, kui ka Ühisriikides üldse, näitab tõusu tendentsi. Praegu on New-Yorgi politsei koosseis 18.000 meest, kui kuritegevus aga näitab ikka edasi veel kasvamise tundemärke, siis tahetakse seda arvu suurendada: New-Yorgi politsei-president Grover Whalen arvab, et

säärasel korral tuleks politseinikkude arv tõsta kahekordseks.

Edukalt saab ainult siis võidelda kuritegevuse ja kurjategijate vastu, kui kõik asjast huvitatud võimud töötavad käsi-käes, tegutsevad lähedas kontaktis üksteisega. Eeskätt peavad üksteisele abi andma muudugi politsei- ja kohtuvõimud, seejuures ei tarvitse riivata sugugi õiguse ja õigluse põhimõtteid. New-Yorgis viidigi mõne aja eest läbi politsei- ja kohtuasutuste koostöötamise reorganiseerimine, mis andis häid tagajärgi ja millela politseile oleks hakanud üle jõu käima võitlus kurjategijate, eriti aga elukutseliste kurjategijate vastu. Ka selle reorganiseerimisega vähendati võimalus kurjategijatel vabalt tegutseda, sellega tõmmati n. öelda võrgu silmad kokku, milledest pugesis kurjategijad varemalt vabalt läbi. On ju selge, et siis, kui kohus ei kasuta ära kõiki võimalusi kurjategija karistamiseks, kelle süü on tehtud kindlaks, kipuvad asjad käest ära minema. Ühisriikide olukord pole meie olukord ja seal valitsevat seisukorda kuritegevuse ja kurjategijate suhtes ei saa võrrelda meie omaga. Meil võib paista võõrastavana, et, näiteks, New-Yorgi politseiametnikud süüdistavad kuritegude arvu kasvamises just kohtunikke ja kohtuasutusi, kes üleliigse sentimentaalsuse tõttu tegutsevat liig pehmel kurjategijate suhtes.

Ühisriikides, eriti aga New-Yorgis, minnakse välja põhimõttest, et politseil ei tule võidelda üksi kurjategijate vastu, s. o. isikute vastu, kes juba on korda saatnud mingisuguse kuriteo, vaid ka sarnaste elementide vastu, kelledest peab arvama, et nad varem või hiljem panevad toime mingisuguse kuriteo. Siia kuuluvad kahtlased kerjused, tööta isikud, kes tööd ei otsi ega seda ei tahagi teha, kõik need isikud, keda meil nimetatakse pättideks. New-Yorgi politsei on jõudnud nii kaugele, et tema võib areteerida sarnaseid isikuid, ilma et selleks oleks vaja kohtulik areteerimiskäsk. Isikud, kes päevade kaupa seisavad ja rändavad tänavaid mööda, midagi ei tee, vaid ainult otsivad juhust „midagi ette võtta“, s. o. kuriteo toimepanemiseks, võetakse halastamatult vahi alla, kui nemad ei suuda näidata, kuidas nad teenivad endale leiba ja et nemad, juhul kui neil tööd pole, on tõesti otsinud tööd, kuid pole seda leidnud. Ja peab ütleva, et kuna varem mõjutasid politsei tegevust väga mitmesugused seltskondli-

sed ja poliitilised voolud, on New-Yorgi politsei viimaste aastate jooksul suutnud vabaneda kõiksugustest mõjudest, mis ainult halvavad politsei tegevust ja ei too üldsusele kasu.

Üheks väga tähtsaks ja mõjuvaks põhjeks nii New-Yorgis kui ka teistes Ühisriikide linnades on salakõrtsid, millede laialdane tegevus ja halb mõju on seletatav Ühisriikides maksva keeluseadusega. Meie kõik oleme mitmel puhul kuulnud ja lugenud, kui palju annavad politseile Ühisriikides tööd just eksimised keeluseaduse vastu. Rängemaid külgi selles töös on kahtlemata võitlus salakõrtside vastu. Kui raske see võitlus on, näitab kõige paremini see asjaolu, et New-Yorgis oli käesoleva aasta alul umbes 23.000 salakõrtsi, iga politseiniku peale tuli 1,3 salakõrtsi! Sarnast olukorda on meil raske ette kujutada: Tallinn, näiteks, oleks samade arvude juures üle ujutatud salakõrtsidega. Seda arvu on New-Yorgi politsei suutnud küll vähendada, kuid ta on jäänud küllalt suureks, et moodustada enesest tõsist hädaohtu. Peab silmas pidama, et väga paljudes salakõrtsides ei anta üksi alkoholi, vaid ka teisi uimastavaid mürke: kõigepealt kokaiini ja oopiumi. Pealegi on salakõrtsid kohtadeks, kus kohtuvad kurjategijad, kus sepsitatakse uusi kuritegusid, kus jagatakse saak jne. Kuritegevuse suurenemine Ühisriikides ei ole niivõrt seletatav maailmasõja mõjudega, nagu seda seletatakse mitmeltpoolt, vaid just salakõrtside olemasoluga. Neid salakõrtsi pole kerge likvideerida. Paljud neist koosnevad ainult ühest väikesest toast, kus asub puhvet, mõned laud ja toolid. Sarnased urkad on teada ainult vähestele inimestele, mistõttu nende olemasolu ei ulatu tihti politsei kõrvu. Nii-sugused kõrtsid on tihti ka prostitutsiooni keskpaikadeks. Politsei energilise tegevuse tagajärjel on hulk urkaid suletud, nende omanikud valjult karistatud, kuid halbust seisab selles, et peaaegu iga likvideeritud kõrtsi asemele asutatakse uus. Muidugi kaob inimestel tahe tegemist teha hädaohtliku äri, kui politsei alati energiliselt tegutseb, kuid suuremaid tagajärgi võib anda ainult pikem aeg.

Edasi võitleb New-Yorgi politsei energiliselt igasuguste kahtlaste tantsulokaalide, kabareede jne. vastu, eriti kõigi sarnaste ettevõtete ja asutuste vastu, kus noortele tütarlastele müüakse alkoholi. Politsei on arvamisel ja vist täiesti õigus-

tatult, et politsei raudne käsi ja terav silm suudavad noori inimesi paremini hoida kui igasugused maanitsused, etteheited ja moraalilugemised.

1928. a. areteeriti New-Yorgis kokku 454.339 isikut kõiksuguste väär- ja kuritegude toimepanemise eest. 1927. aastal oli see arv alles 416.719. Teiste sõnadega on areteerimiste arv kasvanud ühe aasta jooksul 9% võrra, mis muidugi ka näitab kuritegevuse üldist kasvu. Sama aja jooksul aga kasvas nende isikute arv, kes kohtutelt süüdi mõisteti, 11% võrra, mis näitab, et politsei on hakanud hoopis paremini asju ette valmistama ja et kohtunikkude süüdi on kõvemaks muutunud kurjategijate vastu. Sedasama tõendab ka see asjaolu, et 1928. aastal määrati harutamisele 440.997 kuritegu, kuna see arv 1927. aastal oli 404.556.

New-Yorgis on kokku 75 politseijaoskonda, peale selle veel 2 pargijaoskonda, 1 sadamajaoskond ja neli liikumisjaoskonda; viimaste ülesandeks on ainult tänavliikumist reguleerida ja lahendada küsimusi, mis on ühenduses selle reguleerimisega. Kõige rohkem leidub politseijaoskondi muidugi südalinnas; nende jaoskondade koosseis on pealegi õige tugev, mistõttu politseil on alati võimalik saata tugevaid politseisalku sinna, kus selle järgi tarvidus. New-Yorgis on üle 100 signalisatsioonikoha, kust kodanikud võivad alati politseilist abi paluda. Niipea kui vajutatakse aparaadi nupule, ilmub vastavas jaoskonnas roheline tuli ning kahe minuti pärast on politsei kohal.

New-Yorgi politseil on kasutada hulk autosid, sest autodeta ei saaks seal politsei üldse midagi ette võtta. Autopargis on praegu 392 sõiduautot. Peale selle aga on politseil veel 52 veoautot, 47 patrulliautot, 576 väikest sõiduautot, 368 mootorratast; viimastest on 11 soomustatud. Hiljuti määrati New-Yorgi politseile veel 277.000 dollarit uute jõuvarustite ostmiseks. Uute sõidukite ostmisega tahetakse kõvendada patrulliteenistust New-Yorgi tänavatel, tahetakse teha politsei liikuvamaks ja igähele kättesaadavamaks, kui ta on praegu. Mõne aja eest muretseti New-Yorgi politseile kuus autot, mis on määratud sõitudeks kiire tarviduse korral, näiteks, mõne salga tabamiseks, kes parajasti on kuskil töö jne. Need autod on varustatud gaasimaskidega, vintpüssidega, kirvestega, tööriistadega, kuulipildujatega ja sidumismater-

jaliga. Need autod on juba palju kasu toonud selle lühikese aja jooksul, kus nad on tarvitusel.

Ühisriikides tarvitavad röövlid, murtvargad jne. õige sageli autosid, millede abil nad katsuvad põgeneda pärast kuriteo toimepanemist või tabamisel kuriteolt. 1928. a. liikumispolitsei aruanne näitab, et uued korraldused liikumise alal on juba kannud vilja ja nii mõnigi kurjategija, kes katsus põgeneda kiirel autol, pidi alistuma, sest tänavliikumine ja selle reguleerimine osutus talle suuremaks vaenlaseks. Üldse on tänavliikumise reguleerimisele hakatud pühendama palju tähelepanu ning aega. Ettekirjutused sel alal käivad valgustussignaalide, liikumise kiiruse, möödasoitumise, ootamise, möödalaskmise, seismise jne. kohta. Hiljuti töötati välja uus kord liikumises teatrite ees. Öhtutundidel — enne teatrite algust ja pärast etenduste lõppu — on autoliikumine teatrite ees muidugi väga elav ja takistab osalt üldist liikumist. Uue korra maksmapanekuga saadi üle nii mitmestki raskusest, iseäranis õnnetuste arv on vähenemas, nagu näitavad viimased politseilised kokkuvõtted. Politsei jagas kodanikkudele maksuta välja uued, trükitud liikumisreeglid, nii et iga kodanik võib ja peab teadma, kuidas liikuda jalgsi ja sõidukitel New-Yorgi tänavatel.

Käesoleva aasta alul seati kokku New-Yorgi politseis n.-nim. gunmen squad, s. o. eriosa, mille ülesandeks on võidelda riisujate, röövlite ja mõrtsukate vastu. See erigrupp koosneb 60 isikust ja allub otsekohe politseipresiidiumile. Gruppi kuuluvate politseikordnikkude ülesandeks on valvata nende kohtade üle, kus kokku saavad kõiksugused kahtlased elemendid, ja koguda allagentide abil materjali kurjategijate tegevusest. Selleks katsuvad nad muu seas ka ühendusse astuda kurjategijatega, et nende seast leida kaasabilisi. Gruppi võetakse ainult tublimad ja füüsiliselt tugevamad politseinikud, kellel palju julgust, leidlikkust ja oskust. Nad peavad muu seas alati pidama laskeharjutusi, mis, võib olla, kõige paremini iseloomustab seda hädaohtlikku olukorda, milles neil tuleb töötada. New-York on ju ka sadamalinn ja kui sarnases, leidub temas hulk hulljulgeid ja julmi kurjategijaid. Statistilised andmed näitavad vist kõige paremini, kuidas töötab kõnesolev grupp. Ainuüksi märtsikuul käisid gruppi kuuluvad ametnikud 4000 korral

kohis, mis on kuulsad kurjategijate kohtamispunktidenä. 595 korral tuli grupil teutseda riisujate salkade vastu ja neid kahjutuks teha. Esimese kolme kuu jooksul sel aastal tuli likvideerida 85 röövli-salga kogunemiskohta. On selge, et see politseiosa peab tegema palju hädaoh-tlikku tööd.

Politsei ülesandeks on muu seas mui-dugi ka võidelda organiseeritud varaste, riisujate ja röövlite salkade vastu ja neid kõigepealt välja ajada linna tsentru-mist, s. o. nende tegevust paraliseerida seal, kus neil kõige enam on mõtet tegu-seda. Kõnesolev politsei-grupp on ener-giliselt hakanud võitlema just banditismi vastu ja on saavutanud tähelepandavaid tagajärgi. See aga oli võimalik ainult seetõttu, et võitlus viidi kurjategijate ko-dukohtadesse, s. o. paikadesse, kus nad pesitsevad, kus nad puhkavad ja ükstei-sega kokku saavad uute kavade sepiitse-miseks. Tegelik elu on näidanud, et siis, kui politsei kõva käega tegutsema hak-kab, tarbekorral püssidega ja püstolitega töötades, kurjategijad löövad kartma, sest harilik kurjategija on südame põhjas arg. Viimast asjaolu tõendab, võib olla, kõige paremini New-Yorgi kuritegevuse aja-lugu, mis näitab, et röövliid ja riisujad kõige parema meelega tikuvad naiste ja laste kallale, neid isegi haavates ja tap-pes. Laskeriistaga varustatud meest, eriti aga politseinikku kardetakse selle vastu kui tuld. Esimese kolme kuu jook-sul läks erigrupil korda tabada ja likvi-deerida 113 röövli-salka, kes olid juba 38 korral käesoleva aasta jooksul pannud toime raskeid kuritegusid.

New-Yorgi kriminaalpolitsei koosneb 1361 isikust ja on samuti hästi organisee-ritud. New-York on jaotatud kriminaal-politsei tegevuse mõttes jaoskondadesse, nii et harilik kriminalist töötab peasjali-kult ühes rajoonis. Peale selle on mui-dugi olemas erigruppe, kelle tegevus ula-tub üle terve linna. Siia kuulub tasku-varaste osakond, siis veel poliitiline osa-kond, auto-osakond ning uimastavate mürkide osakond. On olemas ka eriline safe'ide osakond, mis on iseloomustavaks

New-Yorgi elule: selle safe'ide osakonna tegevus seisab kurjategijate vastu võitle-mises, kes pankades murravad teraskappe ja üldse pangaröövimisi toimetavad.

Sarnase laia tegevuse juures on aru-saadav, et New-Yorgi politsei ei suuda — vähemalt praeguses olukorras ja prae-guste koosseisude juures — küllalt täita üht ülesannet, s. o. kuritegude toimepane-misi ära hoida. Seda tunnistab avameel-selt ka praegune New-Yorgi politseipre-sident, juba mainitud Grover Whalen, kes tähendab, et politsei suudaks hoopis pa-remini kaitsta New-Yorgi elanikkude elu ja varandust, kui tema saaks tarvilisel määral ka hoolitseda selle eest, et kurite-gusid ei saaks toime panna, et neid saaks vähemalt vähem toime panna kui praegu.

Sama politseipresident Whalen tähen-dab ka, et kurjategijate koosseis, keda igal hommikul ette näidatakse kriminaalamet-nikkudele selleks, et nad isiklikult näeksid neid kurjategijaid, kes neile veel tundma-tud, ja et nad, võib olla, võiksid leida mõnd kurjategijat, keda nad taga otsivad, näitab, et noorte kurjategijate arv on ala-tasa kasvamas; see aga tõendab, et kuri-tegude ärahoidmise töös pole kõik tehtud, mis võimalik ja tarvilik. Whalen ise on arvamisel, et kuritegusid saab ära hoida, nende arvu vähemalt vähendada nelja abinõuga: kurjategijate areteerimisega, teiseks, nende järele valvamisega, uuri-misega kellega nad läbi käivad, kuidas nad elavad, missugused elukombed neil on jne., kolmandaks, mängupõrgute, tant-sulokaalide, kabinetide jne. valvamisega, kus tihti alaealisi, igatahes aga noori inimesi viiakse hukatuse teele, ja neljandaks, õige ja hea kasvatusena.

New-Yorgi politsei teeb ränka tööd; teda ja tema tegevust on palju kritiseeri-tud, kuid arvustajad unustavad harilikult ära need tingimused, milledes politseinik-kudel tuleb töötada, nad unustavad kah-juks ka, et politsei peab igal aastal kand-ma hulki ohvrid haavatute ja tapetute näol. Nii langes New-Yorgis, näiteks, 1927. a. 9 politseinikku kurja käe läbi, 1928. a. oli see arv isegi 11.

R. S.

Hea ja halb politseinik.

V. Paavo.

Kodanikkude seas liikudes võib kuulda sageli arvustusi politsei kohta: osa ametnike hinnatakse „halvaks“ ja osa „heaks“. Millega on sarnane vahetegemine seletatav? Kas vahest hea politseinik ei saa sarnase atestatsiooni osaliseks nende kodanikkude poolt, kellede suhtes ta teatavatel juhtudel pole täielikult oma võimu teostanud, mille tagajärjel asjaosaline kodanikkond enda huvides kasu on saanud? Halva politseiniku arusaamiseks on pilt selgem — ta on lihtsalt vastu kodanikkude soovidele.

Jääme esmalt peatuma n. n. hea politseiniku juures. Ei ole alust järeldada, nagu saaks hea ametnik endale nimetatud hinnangu sellest, et jätab temale antud võimu tarvitamata. Sarnaselt talitades saaks sarnane ametnik hoopis vastupidise arvustuse osaliseks, sest ühtede vastu võimu mittetähtsuselevõtmine võiks teiste suhtes kahjulikuks kujuneda. Kahtlemata jääks sarnane ametnik kahjulikuks, kui selline üldse võiks olla, mitmehõrre suurema kodanikkonna hulgale, kui on nende hulk, kellele ta kasulik oleks. Sest seadused ja määrused, millede täitmise järele politsei valvab, on maksma pandud üldsuse huvides.

Jääb üle kiitva arvustuse põhjusteks otsida midagi muud. Teatavasti hinnatakse politseid väga piinlikult tema kohtlemisest rahvaga. Minnes välja just sellest vaatepunktist, võimegi konstateerida rõõmustavat tõsiasja, et heaks hinnatakse politseiametnik selle järgi, kui võrd võisakalt ta suhtub kodanikkudesse. Viisakuse väljendus ei pruugi avalduda igakord ainult heas toonis, teatavatel juhtudel tuleb ka vali olla; kuid peab olema sellel, et ka valjus toonis sisalduks viisakus ja külma-verelsus. Tähtis on ka seaduste ja määruste vastu eksinud kodanikule arusaamatuse korral asjaliku seletuse andmine ametniku poolt.

Kuigi tuleb ette, et kiitva arvustusaluse ametniku poolt vähem kodanikke eksimiste tõttu võetakse vastutusele, kui mitte sarnase arvustuse alla kuuluva ametniku poolt, siis on see seletatav kodanikkude õigest arusaamisest ametniku suhtes, kes neile on aidanud kasulikult selgitada seaduste ja määruste täitmist. Ei ole ju politsei ülesanne ainult seaduste ja määruste mittetäitjate vastutusele võtmine, vaid eeskätt püüdmine, et neid täidetaks.

Registreeritustest.

Võib olla kõige paremaks mõõdupuuks rahva kultuurilise tasapinna hindamisel on see, kuidas see rahvas käib ümber vahialustega ja missugused meetodid on tarvitusel tema politseis. Varemadel aegadel oli abinõu, kuidas ära tunda karistatud isikuid, õige lihtne. Kurjategijal raiuti — rippuvalt tema poolt kordasaadetud kuriteole — maha kas käsi või jalg, kõrvad või nina, sõrmed või varvad. Sarnast abinõu tarvitavad teadupärast praegugi veel mitmed madalal arenemisastmel seisvad rahvad Aafrikas ja Austraalia saartel. Kui Euroopa maades hakkas tõusma kultuuriline tasapind, jäeti maha see meetod ja võeti tarvitusele teine, vähem barbaarne: inimese nahale põletati märk, mis pidi alati ja kõigile näitama, et tegemist on eelkaristatuga. Hiljem tuli muidugi jätta ka

see abinõu ja leida midagi uut, mis oleks aga samuti kindel ja ühtlasi võimalikult lihtne.

Kui leiti päevapildiparaat, võeti see peagi tarvitusele politseis. Läänud sajandi viiekümnenda aasta ümber hakati päevapildistama kurjategijaid. Esimesel silmapilgul võib paista, et see on päris lihtne asi, nii et tuleb imestuda, mispärast politsei ei võtnud päevapildistamisi ette otsekohe aparaadi leidmisel. Kuid nii päris lihtne see asi siiski ei ole. Ei ole sellest küllalt, kui inimene asetatakse aparaadi ette ja üles võetakse ja tema pilt hiljem mahutatakse vastavasse kollektsiooni. Ajajooksul on sel alal võetud ette hulk muudatusi ja parandusi ja meie aja praktika põhjeneb laialdastele kogemustele, mis saadud mitmekümne aasta jooksul. Kui

das kurjategija päevapildistada? Kas en face või profilis, kolmveerand profilis? Kas peakattega või selleta? Kas üles võtta mitmes poosis või ainult ühes? Kuidas peab kurjategija hoidma oma pea? Kas tuleb rõhku panna teravale ülesvõttele või mitte? Missugust objektiivi tarvitada? Missugune pildi suurus on kõige otstarbekohasem? Meie näeme, et juba ülesvõtmise protseduuri juures tekib hulk küsimusi, mis kõik nõuavad lahendamist ja, kui vähegi võimalik, ühtlustamist üle terve maailma.

Veel tähtsam aga on tegelikule kriminalistile küsimus, kuidas tuleb näopildid mahutada piltide kogusse, et neid oleks võimalik tarbekorral ruttu leida? Selle küsimuse otstarbekohasest lahendamisest ripub üldse päevapildistamise väärtus. Sest mis kasu on neist tuhandetest piltidest, kui nad vedelevad kusagil kapis või albumis, kust neid keegi ei oska üles otsida? Harilikult korraldatakse kaks päevapiltide kogu: ühte mahutatakse kurjategijate näopildid liignimede tähestiku järgi, teise aga — kuritegude liikide järgi. Nii on suuremates politseiüksustes seatud sisse näopiltide albumid taskuvarastele, murdvarastele, mõrtsukatele, riisujatele, võõrastemajade varastele, abielupetistele, vägistajatele, juhusteotsijatele, valemängijatele jne. See on muu seas tarvilik ka selleks, et eraisikud, kes näo järgi tunnevad kurjategijat, võiks teda üles otsida vastavast albumist. Et aga suurtes politseiüksustes leidub igas kurjategijate liigis ja albumis mitusada pilti, siis korraldatakse need pildid veel kurjategijate vanaduse ja pikkuse järgi. Tegelik elu on näidanud, et vanadust saab alati umbkaudselt kindlaks määrata, inimese pikkus aga üldse ei muutu, nii et need tunnusmärgid kuuluvad kindlamate hulka.

Kuid päevapildistamisest üksi veel ei jätku. Paljud kurjategijad vahetavad oma nimesid, nii et mõne kohta üldse ei tea, kuidas on tema õige nimi, juuste värv muudetakse, näojooned moonutatakse jne., nii et tänaval võib kurjategija vastu tulla kriminalistidele, kes teda siiski ei tunne. Peaasi aga on, et kuriteo paigal kuriteo kordasaatmisel ei saa kurjategijat üles võtta. Siin tuleb kriminaalpolitseile appi teine abinõu: kõigile hästi tuntud daktüloskoopia. Selle tarvitusele võtmise politseiasutustes võitis omal ajal. Inglismaal saadi peatselt aru daktüloskoopia tähtsu-

sest, kuid parajasti siis, kui hakati tegema propagandat tema kasuks, leidis prantslane Bertillon oma isiku kindlakstegemise süsteemi, antropomeetria, mis kohe Prantsusmaal võeti tarvitusele ja mille kasuks hakati tegema igalpool kihutustööd. Et see süsteem paistis olevat kindel, kuna daktüloskoopia näis olevat rajatud ekslikkudele alustele, hakkas Euroopa riikides läbi lööma prantsuse identifitseerimise süsteem, antropomeetria, kuna inglaste süsteemile, daktüloskoopiale, ei pööratud väärilist tähelepanu.

Bertillon läks välja sellest tõsiasiast, et inimese luukere pärast 20-aastast vanadust enam ei muutu ja et mitmesugused mõõdud (keha pikkus, pea laius, pea pikkus, öla laius, jalgade pikkus jne.) ei lähe kahe inimese juures kunagi kokku. See kõik on õige, kuid sel süsteemil on oma kindlad puudused. Süsteem on kõigepealt õige keeruline ja ühtlasi ka kaunis kulukas. Riikides ei maksa ühtlane mõõtude süsteem, mistõttu, näiteks, inglise andmed tulevad Prantsusmaal ümber arvestada. Mõõtmiste juures võivad ette tulla kergesti vead ja kui on juhtunud viga, pole vastava isiku mõõtudega midagi peale hakata. Lõpuks ei saa antropomeetriat tarvitada isikute juures alla 20 aastat.

Kõigil neil põhjustel on hakatud kõikides riikides üle minema daktüloskoopiale, isegi Prantsusmaal, kus väga kaua lugu peeti ainult Bertilloni süsteemist. See oli muidugi prestiihi küsimus, kuid tegelik elu nõudis ja nõuab sarnastest küsimustest loobumist. Üleminelku daktüloskoopiale kergendas Prantsusmaal kuulus Mona Lisa vargus Louvre'i muuseumist. Varas, kes selle väärtusliku pildi raamist välja lõi, oli nii lahke ja jättis raamile näpujälgi. Kuid nendega polnud midagi peale hakata. Huvitav on pealegi veel see asjaolu, et varas oli eelkaristatud isik. Kui Prantsusmaa juba tol ajal oleks tunnud daktüloskoopiat, oleks varas paari päeva pärast olnud politsei käes. Nii aga tuli politseil oodata mitu head aastat enne kui kurjategija sattus võimude kätte. Siis tehti küll selgeks, et tema mõõdud on juba politsei vastavas kogus.

Daktüloskoopia on õieti juba igivana. Hiinas tarvitati teda juba vanadel aegadel ja pole huvituseta märkida, et ka seal kasutati teadmisi inimeste näpuotsade omadustest kurjategijate leidmiseks; seal oli isegi seatud sisse omalaadi, olgugi vei-

di primitiivne registratuur. Euroopa töid daktüloskoopia inglased Herschel ja Faulds, kelledest esimene tutvunes küsimusega Indias, Kalkuttas, juba 1858. aastal ja teine — Jaapanis, Tokios, 1878. aastal. Kuid asjal puudus esialgu veel teaduslik alus. See loodi ka varsti. Londoni antropoloog Galton tundis huvi Herscheli ja Fauldsi meetodi vastu ning hakkas küsimust uurima. 1892. aastal oldi nii kaugel, et küsimust suudeti valgustada ja põhjustada ka teaduslikult, ja siis võeti daktüloskoopia tarvitusele igapäevases elus. Kalkutta kindral — politseiinspektor Henry võttis tarvitusele daktüloskoopia Indias ja seal selgus, et see süsteem on väga ja väga kasulik. Varsti pärast seda seadis sama Henry selle süsteemi sisse ka Kapiemaal ja hiljem, 1901. aastal, ka Inglismaal, Scotland Yardis, pärast tema nimetamist Londoni politseipresidendiks. Londoni eeskujul võeti daktüloskoopia juba aasta hiljem tarvitusele Viinis ja Budapestis. Bertilloni süsteemil aga enam mingisugust tähtsust kui sarnasel ei ole, ainult Bertilloni poolt loodud tehnilised nimetused isikukirjeldusel on praegu veel tarvitusel politsei- ja kohtuasutuste rahvusvahelisel läbikäimisel.

Daktüloskoopia teaduslik alus seisab, nagu teada, selles, et maailmas ei leidu kaht isikut, kellel oleksid ühed ja samad liinide joonistused sõrmeotstel, ja et need n. nim. papillaarjooned ei muutu inimese juures eluaja kestes. On arusaadav, et see teadmine ja sellele rajatud registreerimise ja otsimise süsteem pidi andma üllatavaid ja kauguleulatuvaid tagajärgi. Nüüd pole üksnes võimalik näpujälgede abil isikut kindlaks teha, vaid need näpujäljed annavad ka — kui neid leidub kuriteo toimepanemise paigal — kurjategija välja, mida ei võimaldanud endine süsteem, mis tähendati Mona Lisa varguse valgustamisel juba eelpool.

Daktüloskoopial pole midagi ühist näojoontega, s. o. kaks inimest võivad väljanägemiselt täitsa sarnaneda üksteisele, nende papillaarjooned sõrmedel aga kokku ei lähe. On olnud hulk juhtumisi, kus kaksikud nii sarnanesid üksteisele, et li-

hane isa ei saanud vahet teha nende vahel, rääkimata siis võõrastest, ja kus papillaarjooned näppudel olid täitsa erinevad. Itaalias leidis paari aasta eest aset huvitav protsess, mis suudeti lahendada ainult daktüloskoopia abil. Maailmasõjas kadus jäljetult üks itaalia professor. Mitu aastat pärast sõja lõppu ilmus korraga professor päevavalgele. Kõik näis olevat korras, ainult professori naine ei tunnistanud äsjailmunud meest oma meheks ja tähendas, et professor on petis ja muud midagi. Mees ise seletas, et ta olevat sõjas põrutada saanud, mistõttu olevat kaotanud oma mälu, unustanud muidugi oma nime ja elukohta ja alles aja jooksul on mälu jälle veidi paranema hakanud. Lõpuks viidi mees siiski politsei kätte, kes kindlaks tegi näpujälgede abil, et tegemist on eelkaristatud kurjategijaga.

Kõige raskem küsimus daktüloskoopia tarvituselevõtmisel seisab muidugi selles, kuidas näpujälgi korraldada, et neid kergesti leida. Need raskused on tõesti suured ja nende tõttu ei levinud daktüloskoopia alul nii kiiresti, kui see oli soovitatav. Kuid ka neist raskustest saadi üle, leiti mitu registreerimise süsteemi, mille abil korraldati näpujälgede kaardid.

Suurima tähtsusega oli daktüloskoopia tarvituselevõtmine võitluses rahvusvaheliste kurjategijate vastu. Need kelmid reisivad linnast linna ja riigist riiki, et kord proovitud trikkide abil teenida raha kerge vaevaga. Nad muudavad alati oma nime, töötavad tihti grimeeritult ja liiguvad kiiresti ühest kohast teise. See teeb nad eriliselt hädaohtlikkudeks ja daktüloskoopiat poleks võitlus nende vastu üldse enam mõeldav. Praegu tegutseb igas riigis eriline daktüloskoopia keskus, kus harilikult ka rahvusvahelistele kurjategijatele pööratakse eriline tähelepanu. Peale selle on teatavasti käsil rahvusvaheliste kurjategijate jaoks erilise keskkoha loomine, kuhu saadetakse kõikide riikide poolt tähendatud kurjategijate näpujäljed. Ja nüüd, mil sarnane keskkohat loomisel, kus võib traadida üle anda juba sõrmede papillaarjooni, pole kurjategija amet enam kerge.

P.

Scotland Yard 100-aastane.

„Edukalt tegutseva politsei esimeseks ülesandeks on kuritegude ärahooldmine; järgmiseks — kurjategija leidmine ja karistamine, kui on pandud toime kuritegu“. Nende sõnadega iseloomustas umbes 100 aasta eest sir Robert Peel, Scotland Yardi esimene juht, politsei tegevust ja ülesandeid. On raske uskuda, et juba tol ajal avaldati sarnast „moodsat“ arvamist, kõneldi niisugust keelt, mis kahjuks vist mõneski paigas on võõras. See arvamine fikseeriti Inglismaal hiljem ka seadusega, ta leidub „Prevention of crime act“ seaduses. Ei ole ka ime, kui Inglismaa võib olla uhke oma politseile, kelle kohta juba nii kaua aja eest pandi maksma niisugused põhimõtted.

Käesoleva aasta septembrikuul võis Scotland Yard vaadata tagasi saja-aastasele tegevusele, ta võis sellele vaadata suure uhkuse ja rahuldusega. Pole huvitusetu veidi peatuda Scotland Yardi asutamise ja tema ajaloo juures, sest selle nimega, selle asutusega on lähedalt seotud politseiasjanduse ajalugu ja arenemine Euroopas ja terves kultuur-maailmas üldse. Scotland Yardi tunneb vist nime järgi iga politseinik maailmas, kuulub ta ju tähtsamate politseiasutuste hulka, mis on teerajajaks olnud isegi veel meie päevil nii mitmeski asjas ja küsimuses. Scotland Yardi aga ei tunne nime poolest ainuüksi terve maailma politseinikud, ka harilikud kodanikud on kuulnud ja — vähemalt kriminaalromaanides — lugenud sellest uhkest ja eeskujulikust Londoni politseiasutusest. Väga huvitav on Scotland Yardi ellukutsumise lugu, mis väga piltlikult näitab, mis oli ja kuidas töötas politsei saja aasta eest ja missuguseid hiigla arenemissamme on politsei teinud viimase saja aasta jooksul. 1829. ja 1929. aasta politseid on nagu tuli ja vesi — neil pole peaaegu enam midagi ühist — peale muidugi eesmärgi püüda seaduste vastu eksijaid.

Enne kui tekkis Londonis Scotland Yard, kuulus suur Inglismaa pealinn nende linnade hulka, mis loeti paradiisiks kurjategijatele. London oli kurjategijate tegevuspaigaks ja tulutoovaks töökohaks. Inglise kaubandus ja tööstus hakkasid kiirelt arenema, elanikkudel oli palju tööd ja tähendab ka palju raha, need asjaolud tõmbasid nagu alati ja igalpool mõistagi

ka kurjategijaid ligi. Lothar Philipp, kes lähemalt on uurinud Scotland Yardi ajalugu, tähendab, et enne selle politseikesk-asutuse ellukutsumist olid seadused ja määrused Londonis ainult tühjad sõnad ja ettekirjutused, mida ei täidetud, „seadused ja määrused, nagu meie neid tänapäev tunneme külluses, polnud muud kui sõnad“. Ei tundud ikka suuremaks ja rikkamaks muutumas Londonis tol ajal hädaohtu elu ega varanduse kaitset, sõna julgeolek ei tulnud Londoni elanikkude leksikonis ette. Meie ei suuda õieti endale ette kujutada, missuguses olukorras korra ja julgeoleku mõttes tuli tol ajal töötada ja elada londonlastel. Meie, kes me nii harjunud oleme nägema igal nurgal politseinikku, nii harjunud oleme, kui on midagi juhtunud, mis ähvardab elu, tervist või varandust, ruttama politseisse, ei suudaks kindlasti enam vabalt tegutseda nii, nagu tegutsesid Londoni elanikud läinud sajandi esimesel veerandil. Meile paistab, et kõik peab nii olema, kuidas meie seda igapäev tänavatel näeme: politseikordnik peab seisma postil, kriminaalametnik peab ruttama vargust selgitama, poliitiline politsei peab selle eest hoolt kandma, et riigikorra vastased elemendid riigile ja ta kodanikkudele kahju ei sünnitaks. Meie aga unustame, et see kõik pole ühe päeva saavutus, et igalpool on tulnud teha tükk tööd, et arendada politseid ja teda viia meieaja nõuete kõrgusele.

Londoni elu iseloomustab kõnesoleval ajal kõige paremini see asjaolu, et tol ajal võisid tänavriisujad, murdvargad, taskuvargad, petised ja teised sarnased aumehed tegutseda peaaegu hädaohtu. Varrastati siis ja nii palju, kui süda soovis. Kodanikkude kaitsjateks kurjategijate vastu olid õieti ainult kodanikud ise. Ja kurjategijad muud hädaohtu ei tunnud ega tunnistanud. Kui murdvaras langes juhuslikult energilise ja tugeva kodaniku kätte, kes teda teolt tabas, siis oli ta „õnnetu saatus“ ohver — ja muud midagi. Organiseeritud politseist ja kindlast politsei süsteemist polnud tol ajal veel jutugi. Iga linnaosa ajas oma poliitikat kodanikkude kaitse suhtes. Harilikult piirdusid tegelased sellega, et ametisse kutsusid paar inspektorit ja paar öövahti. Sellega oli siis südametunnistus rahusta-

tud, ja, nagu arvati, avaliku julgeoleku kasuks kõik tehtud, mis teha oli. Kensingtonis, tolleaegse Londoni rikkaimas linnaosas, tegutsesid ja hoolitsesid kõikide julgeoleku eest — kolm inspektorit ja kolm öövahti! Muidugi ei saa võrrelda tolleaegset kuritegevust meieaja omaga ja tolleaegset kurjategijat meieaja kurjategijaga — kuid 6 inimest, õigemini küll ainult kolm, ei suutnud arusaadavalt ka parima tahtmise ja püüdmise juures midagi teha.

Pealegi olid veel öövahid n. öelda omaette number, nendega ei võidud õigupärast üldse arvestada. Mispärast nad üldse ametisse seati ja neile palka maksti, see on küll tolleaegsete inimeste saladus, mille nad endaga on viinud kaasa hauda. Öövahide ametisse võtmisel taheti olla väga kokkuhoidlik. Seetõttu palgati arusaadavalt niisuguseid isikuid, kes nõudsid kõige vähem tasu. Tol ajal kirjutas kord keegi naljahammas, nagu teatab juba mainitud Lothar Philipp, et ametisse seatakse öövahitena ainult sääraseid isikuid, kes on 60 kuni 90 aastat vana. Peatingimuseks olevat, nii tähendati tundmatu ajakirjaniku poolt ajalehes, et ametisse võetav oleks peagu pime: üks silm ei tohi üldse midagi näha, teisega võib näha ainult üsna vähe. Öövahid peavad olema, naljahamba nõudmise järgi, lombakad, nad peavad — kõige soovitamam — käima karkudel. Erilist jõudu pole neil vaja. Neil pole isegi nii palju jõudu vaja, et areteerida 80-aastast pesunaist, kui see pärast rasket tööd väsinult tuleb koju. Ja üldse peavad öövahid lepingu järgi olema kurdid, tummad ja pimedad, nad peavad andma kindla lubaduse mitte midagi näha ega kuulda. Nad peavad kohustuma mitte midagi teha — peale muidugi jootraha-de vastuvõtmise. Nii naerdi öövahide üle, kellele pandi sõimunimeks „Charlie“. Igaüks tõgas neid, tegi nende üle nalja, kuid olukorra parandamisele ei mõeldud. Need asjaolud näitavad väga selgelt, misugune oli tol ajal kodaniku kaitse, mida ta võis loota öövahidelt ja teistelt ametisikutelt.

Olukord hakkas tunduvalt paranema, kui asja etteotsa astus sir John Fielding, kelle ajast peale hakkavad maksma kultuurilisemad olud. Olles iseloomult väga energiline, pani see mees kõik oma mõju, jõu ja mõistuse maksma, et ellu kutsuda korraldatud politseisüsteem. Tema kutsus ellu politseiosi, kellele tehti ülesan-

deks patrullida tänavaid mööda, tema asutas n. nim. mereväe politseiosa, mis koosnes endistest meremeestest, tema seadis jalule ratsapolitsei samuti patrullimise otstarbeks. See mees lõpetas ka „Charlie'de“ instituudi ja seadis öövahitena ametisse selleks kõlbulikke isikuid, makstes neile paremat palka ja varustades neid nägusa mundriga. Muidugi tuli mehel võita palju takistusi ja võidelda suurte raskustega, et läbi viia neid reforme. Linnavalitsus oli alul tema vastu, teda nimetati barbarlaseks, kes tegutseb põhiseaduse vastaselt. Kuid see ei kohutanud Fieldingi põrmugi. Ta jätkas oma kavatsuste elluviimist. Seejuures oli see mees veel pime!

Bow Street Runners, nii nimetati Fieldingilt loodud patrulliosa, olid õige nobedad kurjategijate tegevuse paljastamisel ja nende kinnivõtmisel. Mõned neist ametnikkudest, nagu, näiteks, vennad Forresterid, olid tolle aja oludes otse eeskujulikud kriminalistid, keda kartsid ka vanemad ja kavalamad kurjategijad. See politsei osa moodustas enesest üldse esimese Londoni detektiivide osa. Nende ametnikkude ametnunnusmärgiks oli õhuke kepp, mille otsas oli väike kroon. Mehed olid varustatud püstolitega. Peale kindla palga anti neile ametnikkudele veel eritasu iga kinnipüütud kurjategija eest, kusjuures pandi maksma kindlad taksid: nii maksis riisuja kinnivõtmine 40 naela, kuld- ja hõberahavõltsijate tabamine — 40 naela, vale vaseraha tegijate areteerimine — 10 naela, kaupluste varaste kinnivõtmine — 5 naelast kuni 20 naelani, surdvaraste areteerimine — 40 naela, salgajuhtide tabamine samuti 40 naela. Üksikud ametnikud, kellel oli õnne ja kes oskasid kinni võtta palju kurjategijaid, nagu „Old Townsend“, said rikkaks; tähendatud „Old Townsend“ parandas oma sugulastele 20.000 naela, tema kolleeg Sayer isegi 30.000 naela.

Scotland Yardis kõneldakse veel tänapäev nendest patrulliametnikkudest ja nende osavatest võtetest. Eriti silmapaistev oli üks nendest, Joseph Adkin, kelle kavalus ja julgus oli otse muinasjutuline. Kord pandi toime Staffordshires julm mõrtsukatöö, mida kuidagi ei saadud selgitada. Lõpuks lubati sellele ametnikule, kes asja selgitab, suurem rahasumma autasuna. Adkin asus tööle. Juba siis oli kriminalistidel selge, et kuritegude toimepanemises mängivad suurt osa nai-

sed. Kuigi nad ise ei toimi kuritegusid, pannakse neid toime, et teenida raha naiste jaoks. „Cherchez la femme!“ — selle põhimõttega asus kuulus Adkin tööle. Peatselt oli mees teada saanud, et roimariil on armuke, kes asub kuskil Whitechapli linnaosas. Adkin pööras oma tähelepanu ühele halva kuulsusega majale selles linnaosas. Mees riietus maatöölisena ja pääses majja. Ta astus ühenduse maja elanikkudega ja leidis varstigi tüdrukku, keda ta otsis. Esiialgu oli raske võita naisterahva usaldust, kuid pikapeale läks see viimaks korda. Naisterahvas seletas, et temal olevat mõistatuseks, mispärast mees, kes teda armastab, enam ennast ei näita. Ta lisis ka juure, et sellel mehel olevat iseäralik viis koputada, kui ta tahab majja pääseda. Oodati terve nädal aega ja lõpuks kuuldus tuntud kloppimine. Adkin näitas naisele püstoleid ja ütles, et teda ootab halb saatus, kui ta teda ära annab. Mõrtsukas astus tuppa ja oli kohkunud, kui ta sealt leidis võõra mehe. Kuid mehed said varstigi tuttavaks ja hakkasid vestma sõbralikku juttu. Adkin ainult ootas juhust, et roimari teha kahjutuks. Kui saabus paras silmapilk, pani ta mehe raudu.

Scotland Yardi asutamiseega on tihedalt seotud dr. Patrick Colquhouni nimi. Ta oli rahukohtunikuks Middlesexis, tema kogemused olid suured, ta mõistus terav. Tema näitas juba jõepolitsei organiseerimisel, et ta oskab ja suudab viia läbi tähtsamaid reforme politseiasjanduses. See mees kirjutas ka esimesena töö „pealinna politsei“ üle, töö, mis on rikkas uutelt mõtetelt ja näitab autori laialdasi teadmisi. Tema nõudis ka esimesena süstemaatilist kurjategijate otsimist. Selleks otstarbeks andis ta välja politseilise ajakirja „Polizei-Gazette“, mis levitati üle terve riigi ja mis aitas palju kaasa kurjategijate tabamisele. Nii siis ilmus Londonis esimene politsei ajaleht juba 1828. aastal, ajakiri, mis veel praegugi ilmub! Et sellest hästi aru saada, olgu tähendatud, et, näiteks, saksa vanimad politsei ajakirjad on kõigest 30 aasta ümber vanad. Nende statistiliste andmete järgi, mis kasutas dr. Colquhoun oma kavade läbiviimiseks, tuli iga 822 isiku peale üks kuritegu, kusjuures kuritegevus kasvas 7 aastaga 41% võrra. James Grant, kes kirjutas paar aastat hiljem kuritegevuse üle Inglismaal ja Londonis, tähendab, et nende isikute arv, kes elavad

varguste toimepanemistest, on 40.000 ümber (1828. aastal) ja et varastatud kraami väärtus aastas on 2 miljoni naela ümber.

Kõike seda arvesse võttes, otsustas Sir Robert Peel, kes oli kõrgemaks riigiametnikuks, astuda mõjuvaid samme kuritegevuse vastu võitlemiseks. Ta töötas välja seaduseelnõu „politseiolude parandamisest pealinnas ja selle ümbruses“, mis 15. apr. 1829. a. tuli harutamisele alamkojas. Tolleaegne peaminister, Wellingtoni hertsog, kes aru sai asja tähtsusest, tarvitas oma mõju, et seaduseelnõu parlamendis läbi viia. See polnud kerge ega tänuväärt ülesanne, kuid asi õnnestus. Seadus, mis õieti polnud muud midagi, kui dr. Colquhouni ettepanekute ja mõtete valamine juriidilisse vormi, võeti lõpuks 29. juunil 1829. a. vastu ja astus jõusse 29. sept. samal aastal. Vormeeriti kuus politseidivisjoni, millede peastaap paigutati Whitehall platsile; hiljem tuli Scotland Yardi ka eriline kriminaalpolitsei osa, millest siis terve asutus sai oma nime. Alale jäid peale uue seaduse maksmahakkamise ka veel endised politseiosad, mis ei käinud selle seaduse alla. Nii tegutsesid endistel alustel edasi: Bow-Street patrullid erilise juhi all, Bow-Street-Runners osa, mereväe politsei ja öövahid, kes allusid otsekohe Londoni linnale. Eksekutiiv-politsei juhtimine anti kahe isiku kätte: Richard Mayne ja Charles Rowan, kes mõlemad said hiljem Sir'i tiitli, olid esimesteks selle politsei juhtideks.

Varsti pärast seda, kui politsei oli kirjeldatud viisil reorganiseeritud ja tema tegevus kandis häid tagajärgi, mis aga muidugi igakord libedasti ei läinud ja nii mõndagi kodanikku tülitas, hakati uuele organisatsioonile kallale tungima. Avalik arvamine ei suutnud ja ei tahtnud alul sugugi leppida uue politsei organisatsiooni olemasoluga. Hakati levitama jutte, nagu kavatseksid Wellington ja Peel luua erilise sõjaväe, kes kuulaks nende sõna ja neile aitaks parajal silmapilgul haarata võimu riigis enda kätte. Köneldi, nagu tahaksid tähendatud mehed rahvast türaniseerida ja sundida alistuma kõikvõimsale sandarmeeriale. Leiti politseinikkudele hulk sõimunimesid ja sõimati ning laimati neid, kus ja mil vähegi võimalik. Publiku umbusaldus on osalt seletatav seega, et Euroopa mandril, eriti Prantsusmaal, mängis politsei tol ajal tihtipeale õi-

ge kahtlast osa nii riigivalitsemises, kui ka kuritegevuse vastu võitlemises. Kardeti, et Londoni politsei hakkab töötama mannermaa eeskujude järgi, mis arusaadavalt poleks kellelegi meeldinud.

Kuid Londoni politsei võttis algusest peale teise tegevuse suuna ja põhimõtted. Politseijuhid võisid seetõttu rahuliku südamega lugeda ja kuulata asjatut sõimu ja kallaletikumisi. Vaatamata kõikidele pealekäämistele otsustati varsti suurendada Londoni politsei koosseisu. Juba paari aasta pärast tegutses politsei eeskujulikult ja oli saanud seisukorra peremeheks võitluses kurjategijate vastu. Wellington oli tagajärgedega väga rahul ja kirjutas sellest Peel'ile, keda ta õnnitles eduka tegevuse puhul. Peel vastas sellele: „Olen rõõmus, et Teie mõtlete hästi politseist. Ta on mulle teinud rohkem muresid kui ükski asi, mis ma oma elus olen võtnud ette. Kuid meeskonnad tutvuvad nii kiiresti oma ülesannetega, et ma lõpu-tagajärgede üle sugugi pole mures. Ma tahan õpetada rahvast ja talle selgeks teha, et vabadus sugugi ei seisa selles, et tema majad röövitakse tühjaks röövlite poolt ja et Londoni tänavad on ööseti täidetud purjus naisterahvastega ja laaberdajatega.“

Niipea kui kallalekippumised seltskonnas ja ajalehtedes hakkasid raugema, algas politseivastane urgitsemine parlamendis. Ei kardetud ega häbenetud parlamendi kõnetoolilt jutustada saadikutele kõige rumalamaid jutte uue politsei tegevusest ja uue politsei isiklisest koosseisust. Nii, näiteks, kõneles kord keegi saadik ühest naisterahvast, kes tänaval paljaks riisuti. Naine kutsus politsei appi, kuid politseinikku polnud kuskil. Ta jooksis mitu ja mitu tänavat läbi, kuid ikka ei leidnud ühtki korralvurit. Lõpuks läks ta politseibürosse ja seletas seal oma häda ja samuti seda imelikku nähtust, et kuskil politseid ei leia. Vastav politsei-ohvitser olevat siis tähendanud, et politseinikkude puudumine tänavatel olevat

loomulik, sest kõnesoleval ajal olevat kõik ametnikud parajasti einetanud!

Nii tekkis ja sarnases õhkkonnas töötas Scotland Yard saja aasta eest. Tol ajal elas Londonis 1.212.492 inimest, politsei koosseis oli 3314 meest. Praegu on see koosseis kasvanud 20.000 mehe peale (elanikkude arv on umbes 7 miljonit), kes on organiseeritud 23 divisjoni. Peale selle töötab Scotland Yardis 900 kriminalisti. Seda asutust tunneb terve maailm ja tema kuulsust aitavad levitada kriminalistid nii Kaplinnas, kui Melbourne'is, nii Hongkongis, kui Kanadas, nii Indias, kui Maltas, sest nad kõik on pidanud tegema läbi raske ja õpetliku kooli Scotland Yardis, millela kohale ei määrata.

Kuid Scotland Yard pole annud õpetusi ainult oma ametnikkudele, inglise politseile. Selle asutuse praktika, tema mõtted ja võtted on leidnud poolehoidu ja tarvitamist sageli ka mujal. Tuletame ainult meele, et daktüloskoopia, millela pole enam mõeldav korraliku kriminaalpolitsei tegevus meie päevil, võeti tarvitusele kuritegevuse vastu võitlemisel kõigepealt Inglismaal. Ja möödus palju aega enne kui mannermaa riigid hakkasid selles mõttes järele aimama Scotland Yardi praktikat. Ka naispolitsei, see viimase aja saavutus, on ellu kutsutud esmalt Londonis. Alles siis, kui selgus, et see politseihar, mille vastu esialgu võideldi käte ja jalgadega ja osalt veel praegugi võideldakse, annab tegelikus elus häid tagajärgi ja täiendab meesametnikkude tööd, hakati ellu kutsuma ka Euroopa mannermaal naispolitsei osasid. Ja praegu teatavasti võidab naispolitsei asutamise mõte alatasa maad, esialgu muidugi ainult suurtes linnades vastavalt naispolitsei töö iseloomule. Nii näeme, et praktilised inglased ja nende eeskujulik politseivalitsus Londonis — Scotland Yard — ka praegugi võivad olla eeskujuks teistele politseiasutustele ja ka praegugi veel kutsuvad ellu asutusi ja panevad maksma põhimõtteid, mis hädatarvilikud kuritegevuse vastu võitlemisel.

Pilte kurjategijate hingeelust.

Inimhing ei lase end viia ühisele vormele. Kes selle mitmekesiseid avaldusi püüaks paigutada skemaatilistesse raamidesse, mille alusel meie suudaks kõikide inimeste hingeelulisi avaldusi lahendada, see pettuks. Kõige vagasem loomus võib hakkama saada roimaga ning vastupidiselt võib suurim kurjategija „inglitaolise“ ilmega ilmsüütult ja rahulikult, isegi paljudele lugupeetud ja hinnatud isikuna, viibida meie hulgas.

Kriminaal-alal on tuntud roimarid, kes hoiduvad ühendusest roimarilmaga, üldse kurjategijate seltskonnast, kui ka teiste omast. Need on n. n. i n d i v i d u a l i s t l i k u d roimarid. Niisuguseid valdavad sageli tunded, mis nende üldisele karakteristikale seisavad vastolus. Kurjategija tegevus vastab tema kõilkuvatele ettekujutustele ja tunnetele. Tunded on muutlikud, ent alaväärtuslik isik annab endale aru välisilmaga, kuna hüsteeriline isik oma ideega kokku sulab. Nii oli Saksamaal näitelks Sternickel tuvide sõber ja kasvataja. Samuti kandis ta hoolt temale usaldatud hobuste eest, kusjuures ta midagi ei jätnud soovida. Näib, et röövroimaritel eriline kaldumus on mingi looma-raassi vastu. Jutt mehest, kes vana naise tappis ja kanaaria linnule, enne vabadusse lendamist toitu oli annud, et lind ei sureks nälga, kordub mitmel ja mitmel juhul mõnes teises variandis. Röövroimar Sternickel vabastas ka ketist hoovikoera enne kui ta süütas maja põlema, et abitu koer tules ei hukkuks. Landru oli suur sulgloomade armastaja, kes suuri rahasummasid andis välja belgia kõrgeväärtusliikkude sulgloomade eksemplaride eest.

Rahva seas liigub arvamine, et isikud, kes koertega sooritanud sõprust, olevat head inimesed, kuna koertel olevat instinkt. Muidugi on see ilus „luule“. Tõsiasi on, et kõik koerad kergesti alistuvad heale dressuurile, olgu see hea või halb. Seda tõestab röövroimar Garner, kellele olid abiks Ameerika suurlinnades mitu koera, keda ta oli otstarbekohaselt kasvatanud oma ülesandeid täitma. Ka mustlasest Reinhard'ist ja tema vennast, kes koos saatsid mitu tapmist korda, kõneldakse kui isikuist, kes oma tahetele on osanud alistada kurjemaidki penisid.

Kõneldakse, et armastus lillede vastu on omane vaid õrnatundeliste ja vast õil-

setele hingedele. Tähendab, mitte kuidagi toorestele ja kasimata iseloomudele. Ent jällegi tõestab elu siin vastupidist. Nii oli Saksamaal keegi Grete Beier, kes oma kihlatud peiule naljatades tegi ettepaneku, et peig tõstaks oma käed silmade ette ning avaks suu, millesse mörjsja lubanud paigutada tüki shokolaadi. Maiustuse asemel mörjsja laskis noormehe lahtisse suhu kuuli. Kõneldakse, mörjsja olevat olnud kirgeline lillede armastaja, kes neid hoolikalt korjanud ja neid osanud maitsekalt siduda kimpu. Lillede eest hoolitsemine ei näi väga mõjutavat karakteri, sest Chène, keda iseloomustatakse väga olevusena ja lilledemüüjana, mürgitas oma sugulasi. Ja ameerika õpetlane, kes oma naise tappis ja selle laiba kohvriss võttis endaga kaasa laevale, mille pidi toimetama vanasse maailma, oli kirgeline orhideede armastaja ja omas parima kogu nendest ilusatest ja kallitest lilledest.

Paljuid mees- kui naiskurjategijaid on vallanud korjamise tuhin. Mõne aja eest tegutses Serbias naisröövel, kes ümbruskonnale tegi palju kurja. Ta oli osav, julge ja tugev. Ametivõimudel kulus palju aega, enne kui ta tabati. Varjupaigas, kus ta leiti, olid seinad kaetud surnud putukatega ja liblikatega, millel oli kaunis välimus. Peale selle leiti tema juurest kontoraamat, mille ta oli kaasa võtnud küllakauplusest, kuhu ta oli murdnud sisse. Selle lehtede vahelt leiti salk lühikesi juukseid, mida ta oli oma ütelusel lasknud anda mälestuseks, et veeta nendega mõne hea tunni, mil ta on tunnud seksuaalset naudingut. Baieri Kneisel armastas kirjut paberit ja kirjuid linte. Ent sealjuures kõneleb politseikroonika temast kui mitmekordsest roimarist, kes kättemaksu vihas oma vastase lihtsalt „teelt kõrvaldas“. Mõne aasta eest tapeti ja rööviti Hamburgis keegi kõrtsmik. Roimari tunti ära ühest väikesest portselaani tükkist, mis kuulus tapetule. Muidu oli roimar hoolsalt kõik jäljed hävitanud, ainult sellest esemest ei suutnud ta loobuda. Tabamisel leiti ta juurest veel palju kirjuid kruuse, potte mitmesuguse mustriga ja muud, mida ta oli korjanud kuskilt pühkmetest.

Siia kuuluvad ka teatud piires roimarite kunstilised anded. Sellest on viimasel ajal paljugi kirjutatud. Isegi nende kunsti-

töödest on korraldatud näitusi. Keegi ameerika kriminalist avaldas statistikas järgmisi huvitavaid andmeid, millede näidatakse, et tulestüütajad enamasti on mu-

silkaalse andega, vargad kirjandusliku ja petised talendiga humoristlikkudeks ettekanneteks; roimaritel olevat see varjeeruv.

Spordi alalt.

Eelseisvaist üleriiklikest kaitseorganisatsioonide suusatamisvõistlustest.

Ed. Klumberg.

7. nov. tulid kokku kaitseväge, kaitseliidu, piirivalve ja politsei spordiala esindajad 1930. a. talvel ühiste üleriiklikkude suusavõistluste korraldamise asjas. Koosolekul otsustati korraldada suusatamisvõistlused 27. veebr. 2. märtsini Viljandis, sest Viljandi ümbrus oma mitmekesise maastikuga võimaldab edukalt viia võistlusi läbi.

Ühiseks võistlusmaaks otsustati võtta senise 25 km. asemele rahvusvaheline võistlusmaa 30 km. ja võistlus pidada 2. märtsil, võimaldades seega publikule võistluste jälgimist ja suusaspordi propageerimist rahva keskel. Lähe oleks 2—4 meheliste gruppide kaupa. Hr. Riigivanema rändauhinna peale võistlemiseks arvestatakse 25 esimese kohaletulijaga kogu võistlejate arvust, rändauhinna võidab see organisatsioon, kes esimese kahekümneviie koha hulgas omandab suurema arvu punkte.

Soovitati igale organisatsioonile eelmiste aastate eeskujul panna välja 30 km. suusatamisvõistlustel individuaalauhind väärtusega kuni 30 krooni. Esimesele ko-

haletulijale paneks välja individuaalauhinna kaitseväge, teisele — kaitseliit, kolmandale — piirivalve ja neljandale — politsei.

Otsustati üleriiklikkude suusatamisvõistluste puhuks anda välja esimest korda ühine trükitud võistluskava, milles leiduks võistlusmäärused, juhtnöörid, osavõtjate nimed, parimate suusatajate pildid jne.

Et suusasporti rohkem propageerida rahva keskel, otsustati Viljandisse ehitada suusatamisvõistlusteks suusahüppemägi. Hüppemäe ehitamiskulud olid nõus kandma kaitseväge ja kaitseliit solidaarselt.

Võistlusmaad politseile on 5 ja 30 km, millest 5 km. on ainuüksi politseiametnikele.

Üleriiklikkude kaitseorganisatsioonide vaheliste suusatamisvõistluste läbiviimiseks valiti viieliikmeline korraldajakomisjon: esimees major O. Janson kaitseväest, sekretär n. leitnant E. Lepp kaitseliidust, liikmed leitnant J. Luks kaitseväest, leitnant R. Reha piirivalvest ja E. Klumberg politseist.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusétuks järgmised tunnistused:

A d o s, Gustav Johani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2460, välja antud 3. suurtükiväe rügemendi ülemalt 1. 10. 25 a. (23247)
S a r k, Hindrek Hindreku poeg, hobusepass nr. 117, välja antud Albu vallavalitsuselt 3. 1. 21 a. (23257)

S a r k, Rein Tõnise poeg, hobusepass nr. 350, välja antud Võhmuta vallavalitsuselt 3. 1. 21 a. (23268)
A l t m a n n, Jaan Kristjani poeg, hobusepass. (23252)
P a l l, Martin Otto poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7423, välja antud Kopli sõjaväehaigemaja poolt 28. 4. 20 a. (23259)

- B l u u m**, August Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1497, välja antud Viru kaitseväeringkonna ülemalt 15. 5. 28 a. (23251)
- R u s s**, August Jüri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7599, välja antud Järva maakonna rahvaväe ülemalt 25. 10. 20 a. (23260)
- M a h o m e n t**, Kustas Mardi poeg, hobusepass nr. 36, välja antud Anna vallavalitsuselt 13. 12. 20 a. (23269)
- N i e n e b e r g**, Alfred, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4557, välja antud meriväe ekipaazi ülemalt 31. 10. 22 a. (23340)
- R e i t s**, Oskar, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 29845, välja antud Harjuma rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 15. 11. 20 a. (23345)
- T a u r u s**, Hans Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2836, välja antud 2. jalaväe polgu partis. pataljoni ülemalt 29. 5. 22 a. (23717)
- T i k e n b e r g**, Eduard Mardi poeg, laskeriistaluba nr. 561, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 1927 a. (23720)
- L i n k r e i m**, Julius Gustavi poeg, laskeriistaluba nr. 209, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 1927 a. (23721)
- L a d o g a**, Jaan Ado poeg, laskeriistaluba nr. 1037, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 1927 a. (23722)
- B e c k**, Leo, Nanseni pass nr. 1888/5609, välja antud politsei peavalitsuselt. (23909)
- K u u s m a n**, Gustav-August, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1787, välja antud Harjuma rahvaväe ülemalt 31. 1. 21 a. (23917)
- T o o m**, Aleksander, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11752, välja antud 6. jalaväe polgu ülemalt 31. 10. 22 a.
- „V i t a a l i s e“ teh., hobusepass nr. 405, välja antud Vao vallavalitsuselt 8. 2. 21 a. (24104)
- M i k k**, Felix Hansu poeg, hobusepass nr. 14/081687, välja antud Rõngu vallavalitsuselt 26. 7. 28 a. (43703)
- S u b k a**, Eduard, hobusepass, välja antud Iisaku vallavalitsuselt 21. 12. 20 a. nr. 391. (43694)
- S u b k a**, Eduard, hobusep. nr. 46/099300, välja antud Jõhvi vallavalitsuselt 1927 a. Russmani nimele. (43694)
- S t s e b e r i n**, Ivan, hobusepass nr. 241, välja antud Iisaku vallavalitsuselt 18. 7. 20 a. (43694)
- S u l t s e n b e r g**, Jaan; hobusepassid: 1) nr. 186, välja antud Jõgisoo vallavalitsuselt 14. 1. 21 a., ja 2) nr. 77, välja antud Abja vallavalitsuselt 14. 12. 20 a. nr. 77. (43707)
- Hobusepass nr. 660, välja antud L.-Tähtvere vallavalitsuselt 27. 10. 22 a. — Joonakse nimele. (43718)
- N e i m e r**, Eduard Johani poeg, jalgrattasõiduluba, välja antud Tallinna linnakassast 1928 a. (43719)
- A n v e l d t**, Mathilde Joosepi tütar, hobusepass nr. 23, välja antud Paasvere vallavalitsuselt 1. 12. 20 a.
- K r u u s e**, Peeter Johani poeg, hobusepass nr. 228, välja antud Vana-Otepää vallavalitsuselt 7. 1. 21 a. (43735)
- V i l l e m s o n**, Hendrik Matti poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1586, välja antud Väljapatarei nr. 5. ülemalt 27. 4. 20 a. (43736)
- R e e f s c l ä g e r**, Herman, hobusepass nr. 463, välja antud Sangaste vallavalitsuselt 20. 12. 20 a. (43743)
- Hobusepass nr. 64, välja antud Pühajärve vallavalitsuselt 11. 1. 21 a. (43741)
- K o n t s e**, Andres, hobusepass nr. 59, välja antud Keeni vallavalitsuselt 21. 6. 27 a. (43742)

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- K a d e**, Peeter Johani poeg, välja antud Koiola vallavalitsuselt 20. 1. 20 a. nr. 282.
- P e e t s**, Liina-Rosalie Jaani tütar, välja antud Ropka vallavalitsuselt 27. 1. 22 a. nr. 1197.
- K r a s s**, Karl-Eduard Jaani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonnale ülemalt 26. 8. 25 a. nr. 16405.
- J a a n u s k a**, Konstantin Jüri poeg, välja antud Laiuse vallavalitsuselt 17. 4. 23 a. nr. 44.
- R e i l i**, Jakob Peebu poeg, välja antud Tammistu vallavalitsuselt 22. 12. 19 a. nr. 187.
- B e e k m a n n**, Karl Antoni poeg, välja antud Vesneri vallavalitsuselt jaanuarikuul 1929 a. nr. 68.
- P u u s t a**, Gustav Simmo poeg, välja antud Vesneri vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 2610.
- M u s t a**, Eduard Hendriku poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonnale ülemalt 11. 5. 25 a. nr. 517.

- Ottas, Alma Jaani tütar, välja antud Vastse-Kuuste vallavalitsuselt 20. 1. 26 a. nr. 338.
- Praats, Arnold Aleksandri poeg, välja antud Jõgeva vallavalitsuselt 14. 2. 28 a. nr. 18.
- Leivategija, Adele Jaani tütar, välja antud Narva linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 3. 12. 20 a. nr. 27011.
- Mutsu, Elfriede Peetri tütar, välja antud Mäksa vallavalitsuselt 13. 3. 23 a. nr. 45.
- Kruus, Anette Mihkli tütar, välja antud Lasva vallavalitsuselt 12. 12. 24 a. nr. 151.
- Kukemelk, Johannes Johannese poeg, välja antud Härjanurme vallavalitsuselt 29. 5. 28 a. nr. 327.
- Laurson, Richard Jakobi poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 30. 3. 20 a. nr. 12086.
- Tatrik, Alide Peetri tütar, välja antud Mäksa vallavalitsuselt 21. 2. 22 a. nr. 759.
- Saaremaa, Jaan Jüri poeg, välja antud Härjanurme vallavalitsuselt 21. 12. 19 a. nr. 177.
- Porovardja, Jakob Peetri poeg, välja antud Meeksi vallavalitsuselt 9. 7. 24 a. nr. 684.
- Pelovas, August Jaani poeg, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 2. 3. 28 a. nr. 1235.
- Pehk, Märt Jaani poeg, välja antud Kambja vallavalitsuselt 8. 8. 22 a. nr. 126.
- Säärits, August Kristjani poeg, välja antud Kudina vallavalitsuselt 3. 4. 22 a. nr. 1168.
- Siider, Herman Karli poeg, välja antud Kudina vallavalitsuselt 20. 12. 21 a. nr. 826.
- Mitt, Armilde Karli tütar, välja antud Kudina vallavalitsuselt 26. 2. 25 a. nr. 356.
- Tõnnus, Amalie, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 1920 a. nr. 4693.
- Leht, Jüri, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 18. 3. 21 a. nr. 15622.
- Engso, Marie, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 25. 8. 27 a. nr. 731.
- Neudorf, Aleksander, välja antud Narva linna pol. 1. jaoskonna ülemalt 12. 10. 25 a. nr. 417.
- Kattel, Hugo, välja antud Lelle vallavalitsuselt 10. 1. 28 a. nr. 5.
- Kahn, Roosa Eliise tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 17. 5. 23 a. nr. 763.
- Oselein, Marta Jaani tütar, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 2. 2. 20 a. nr. 3623.
- Nurm, Juhan Juhani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 11. 12. 19 a. nr. 2563.
- Lelle, Aleksei Georgi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 5. 6. 24 a. nr. 929.
- Tulmin, Villiam Aleksandri poeg, välja antud Tallinna linna 4. jaoskonna politseikomissariilt 29. 1. 29 a. nr. 1441.
- Küttimäe, Ado Liisa poeg, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 14. 3. 25 a. nr. 921.
- Lunge, Julie Hansu tütar, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 15. 2. 28 a. nr. 1749.
- Tamm, Mart Jaani poeg, välja antud Peningi vallavalitsuselt 31. 1. 20 a. nr. 696.
- Remmel, Julius Mihkli poeg, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 1927 a. nr. 931.
- Oks, Johannes Hansu poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 31. 5. 24 a. nr. 889.
- Madisov, Alice-Rosalie Adolfi tütar, välja antud Lasnamäe jaoskonna politsei abikomissariilt 8. 12. 27 a.
- Kusmin, Aleksander Konstantini poeg, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 2. 3. 20 a. nr. 9157.
- Hesse, Voldemar, Läti riigi isikutunnistus nr. 2638, välja antud Valga maakonna politsei 1. jaoskonna ülemalt 14. 5. 29 a.
- Sepp, Richard Peetri poeg, välja antud Kahkva vallavalitsuselt 3. 12. 21 a. nr. 27.
- Keis, August Villemi poeg, välja antud Räpina vallavalitsuselt 1. 8. 21 a. nr. 2402.
- Laurson, Richard. (43745)
- Sommer, Atrhur Andrese poeg.
- Juppis, Aleksander Jüri poeg, välja antud Narva linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 28. 2. 25 a. nr. 164.
- Trumann, Julius Antoni poeg, välja antud Vihula vallavalitsuselt 1. 6. 20 a. nr. 1040.
- Länts, Marta Juula tütar, välja antud Vihula vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 286.

- Palm, Alfred Gori poeg, välja antud Tu-
 dulinna vallavalitsuselt 17. 1. 27 a. nr. 1.
 Essenson, Karl Hansu poeg, välja an-
 tud Adavere vallavalitsuselt 26. 11. 27
 a. nr. 244.
 Steinberg, Jüri Hansu poeg, välja an-
 tud Kabala vallavalitsuselt 27. 2. 26 a.
 nr. 30.
 Kruus, Anette Mihkli tütar, välja antud
 Lasva vallavalitsuselt 12. 12. 24 a. nr.
 151.
 Aaso, Liisa Siimu tütar, välja antud Pa-
 da vallavalitsuselt 15. 11. 21 a. nr. 1648.
 Sillaots, Eduard Jaani poeg, välja an-
 tud Saru vallavalitsuselt 23. 8. 21 a.
 nr. 505.
 Kroonberg, Minna Johani tütar, välja
 antud Karu vallavalitsuselt 16. 1. 20 a.
 nr. 204.
 Peterson, Juhan Jakobi poeg, välja
 antud Laiksaare vallavalitsuselt 28. 12.
 25 a. nr. 526. (43748)
 Pikkur, Johan Märdi poeg, välja antud
 Vana-Kariste vallavalitsuselt 14. 5. 20 a.
 nr. 570.
 Pall, Liisa Jaani tütar, välja antud Küti
 vallavalitsuselt 2. 3. 20 a. nr. 299.
 Meigas, Arnold Jaani poeg, välja antud
 Rägavere vallavalitsuselt 13. 5. 27 a.
 nr. 61. (43747)
 Saar, Jaan Peetri poeg, välja antud Volt-
 veti vallavalitsuselt 27. 3. 22 a. nr. 1085.
 (43749)
 Kartau, Andres Ado poeg, välja antud
 Voltveti vallavalitsuselt 8. 3. 26 a. nr.
 37/277707. (43750)
 Liinson, Anton Antoni poeg, välja an-
 tud Viljandi maakonna politsei 4. jaos-
 konna ülemalt 17. 11. 19 a. nr. 1.
 Rosen, Paul Ernsti poeg, välja antud
 Jõgeva vallavalitsuselt 1920 a. nr. 914.
 Rass, Marie Jüri tütar, välja antud Ka-
 bala vallavalitsuselt 23. 11. 20 a. nr.
 947.
 Võsa, Jaan Mihkli poeg, välja antud Va-
 na-Põltsamaa vallavalitsuselt 21. 11. 22
 a. nr. 5.
 Essuson, Mihkel Mihkli poeg, välja an-
 tud Kilingi-Nõmme alevivalitsuselt 12.
 2. 25 a.
 Stroom, Johannes Hansu poeg.
 Tiidemann, Toomas Tõnu poeg, välja
 antud Rakvere vallavalitsuselt 20. 12.
 19 a. nr. 808.
 Tillikas, Therese Karli tütar, välja an-
 tud Rakvere vallavalitsuselt 25. 5. 29 a.
 nr. 14.
 Luht, Helene Augusti tütar, välja antud
 Järve vallavalitsuselt 27. 8. 27 a. nr. 220.
 Lilleberg, Johannes Jakobi poeg, välja
 antud Vohnja vallavalitsuselt 12. 12. 21
 a. nr. 866.
 Venig, Ida Jüri tütar, välja antud Rak-
 vere linna politsei ülemalt 24. 4. 22 a.
 nr. 6692.
 Paas, August Andrei poeg, välja antud
 Vohnja vallavalitsuselt 18. 1. 24 a.
 nr. 77.
 Ilves, Aleksander Jaagu poeg, välja an-
 tud Voltveti vallavalitsuselt 30. 4. 25 a.
 nr. 320/150230. (43761)
 Varblane, Helene Tõnise tütar, välja
 antud Kurista vallavalitsuselt 30. 12.
 19 a. nr. 686.
 Pihlak, Johan Jaani poeg, välja antud
 Küti vallavalitsuselt 12. 11. 26 a. nr.
 958/313082.
 Kull, Elmar Rudolffi poeg, välja antud
 Rakvere politseikomissariit 2. 2. 27 a.
 nr. 2955. (43762)
 Pehk, Märt Jaani poeg, välja antud
 Kambja vallavalitsuselt 8. 8. 22 a. nr.
 126. (43764)
 Liiber, Hugo Jüri poeg, välja antud
 Imavere vallavalitsuselt 24. 12. 24 a.
 nr. 95.
 Krebs, Alfred Aleksandri poeg, välja an-
 tud Penuja vallavalitsuselt 14. 9. 27 a.
 nr. 22/539157. (43765)
 Busch, August Karli poeg. (43767)
 Aruvald, Anton Jüri poeg, välja antud
 Voka vallavalitsuselt 4. 12. 24 a. nr. 98.
 Tokholm, Anton Mihkli poeg, välja an-
 tud Erra vallavalitsuselt 8. 6. 23 a. nr.
 30/28530.
 Traat, Peeter Tanieli poeg, välja antud
 Aru vallavalitsuselt 18. 10. 21 a. nr. 43.
 (19114)
 Sepp, Hilda Peetri tütar, välja antud
 Raadi vallavalitsuselt 17. 2. 22 a. nr.
 1350. (19115)
 Lõivukene, Anna Peetri tütar, välja
 antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna
 ülemalt nr. 2656. (19116)
 Viinalas, Eduard Jakobi poeg, välja
 antud Luke vallavalitsuselt 13. 6. 22 a.
 nr. 43. (19117)
 Margus, Karin-Amalie Jaani tütar, välja
 antud Uderna vallavalitsuselt 24. 11.
 21 a. nr. 801. (19118)
 Kannelaud, Andres Andrese poeg, väl-
 ja antud Meeri vallavalitsuselt 31. 12.
 19 a. nr. 352. (19119)
 Vink, Alma Jakobi tütar, välja antud
 Pala vallavalitsuselt 28. 6. 21 a. nr. 88.

- Kroon, Jenny Miili tütar, välja antud Otepää alevivalitsuselt 14. 7. 26 a. nr. 363. (19121)
- Takki, Johannes Hansu poeg, välja antud Elva vallavalitsuselt 12. 11. 24 a. nr. 258. (19122)
- Ott, Julius Peetri poeg, välja antud Hellenurme vallavalitsuselt 9. 2. 22 a. nr. 190. (19124)
- Käppa, Karl Augusti poeg, välja antud Hellenurme vallavalitsuselt 17. 5. 26 a. nr. 98. (19126)
- Kuut, Edgar Marie poeg, välja antud Kodijärve vallavalitsuselt 9. 3. 21 a. nr. 19. (19128)
- Isotamm, Villem Märdi poeg, välja antud Kavilda vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 133. (19130)
- Nolk (sünd. Tigane), Anna-Marie Peetri tütar, välja antud Pangodi vallavalitsuselt 27. 1. 21 a. nr. 388. (19131)
- Oja, Eduard Jaani poeg, välja antud Elva alevivalitsuselt 28. 11. 27 a. nr. 589. (19133)
- Assor, Johannes Peetri poeg, välja antud Vana-Otepää vallavalitsuselt 10. 1. 22 a. nr. 456. (19135)
- Roots, Jaan Märdi poeg, välja antud Rannu vallavalitsuselt 18. 12. 19 a. nr. 367. (19136)
- Leesik, Jaan Hanni poeg, välja antud Valguta vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 321. (19137)
- Schönberg, Mart Jüri poeg, välja antud Voltveti vallavalitsuselt 6. 9. 26 a. nr. 103/295753. (43768)
- Porkon, Julius Gustavi poeg, välja antud Illuka vallavalitsuselt.
- Sepp, Hans Jüri poeg, välja antud Uue-Põltsamaa vallavalitsuselt 3. 2. 22 a. nr. 744. (43769)
- Moistus, Liisa Kusta tütar, välja antud Erastvere vallavalitsuselt 19. 3. 25 a. nr. 32. (43775)
- Paara, Tiina Marie tütar, välja antud Laiksaare vallavalitsuselt 13. 12. 19 a. nr. 517. (43776)
- Mäe, Anton Hansu poeg, välja antud Kunda-Malla vallavalitsuselt 30. 4. 20 a. nr. 1236.
- Suurkaev, Magnus Jaani poeg, välja antud Saksi vallavalitsuselt 7. 12. 19 a. nr. 21.
- Treimann, Magnus Andrese poeg, välja antud Rakvere jaoskonna politseikomissarilt 8. 2. 27 a. nr. 3068.
- Kerge, Friedrich Peebu poeg, välja antud Antsla alevivalitsuselt 1. 8. 27 a. nr. 415. (43779)
- Käis, Linda Augusti tütar.
- Männik, Ernst Jakobi poeg, nr. 1434.
- Rink, Alma Gustavi tütar, välja antud Varangu vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 249.
- Soom, August Karli poeg.
- Kask, Kusta Kadri poeg, välja antud Puiatu vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 220.
- Kaur, Emma Jaani tütar, välja antud Kärstna vallavalitsuselt 6. 7. 22 a. nr. 1.
- Kõpman, Maali Hansu tütar, välja antud Uue-Võidu vallavalitsuselt 1. 7. 24 a. nr. 104.
- Martin, Hans Matsi poeg, välja antud Riidaja vallavalitsuselt 22. 12. 19 a. nr. 45.
- Mikk, Anna Jaagu tütar, välja antud Uue-Võidu vallavalitsuselt 1. 3. 20 a. nr. 622.
- Morits, Anna Viktori tütar, välja antud Viljandi maakonna politsei linna jaoskonna ülemalt 3. 2. 22 a. nr. 8212.
- Mutli, Oskar Jaani poeg, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 17. 4. 20 a. nr. 416.
- Oha, Marie Johani tütar, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 15. 8. 22 a. nr. 8510.
- Pakkal, Ida-Rosalie Hendriku tütar, välja antud Viljandi linna politseikomissarilt 9. 1. 26 a. nr. 2486.
- Piir, Johannes Tõnise poeg, välja antud Vana-Kariste vallavalitsuselt 6. 11. 25 a. nr. 206.
- Pöder, Johan Ado poeg, välja antud Tarvastu vallavalitsuselt 6. 5. 20 a. nr. 1478.
- Ilves, Peeter Jaani poeg, välja antud Valga maakonna politsei ülemalt 26. 8. 25 a. nr. 575.
- Kalm, Märt Märdi poeg, välja antud Heimtali vallavalitsuselt 14. 6. 23 a. nr. 57.
- Kodres, Moorits Mooritsi poeg, välja antud Taevere vallavalitsuselt 2. 5. 25 a. nr. 96.
- Kohv, Anna Hansu tütar, välja antud Raudteepolitsei ülemalt 2. 11. 19 a. nr. 1307.
- Mõttus, Märt Jaani poeg, välja antud Vana-Suislepa vallavalitsuselt 5. 10. 25 a. nr. 8.
- Oll, Hans Mihkli poeg, välja antud Kõo vallavalitsuselt 16. 11. 28 a. nr. 949.
- Pärnits, Karl Johani poeg, välja antud Vastemõisa vallavalitsuselt 5. 1. 29 a. nr. 381.

- Seisler, Oskar Oskari poeg, välja antud Viljandi maakonna politsei linna jaoskonna ülemalt 16. 12. 24 a. nr. 1675.
- Undrits, Pauliine Mihkli tütar, välja antud Elva alevivalitsuselt 28. 1. 26 a. nr. 383.
- Viidak, Liisa Johani tütar, välja antud Holstre vallavalitsuselt 3. 1. 20 a. nr. 753.
- Jermakov, Nikolai, välja antud Irboska vallavalitsuselt 12. 12. 24 a. nr. 114.
- Semenovski, Ivan, v. a. Irboska vallavalitsuselt 10. 4. 23 a. nr. 155.
- Konovalev, Andrei, välja antud Senno vallavalitsuselt 20. 11. 23 a. nr. 912.
- Irišin, Peeter, välja antud Senno vallavalitsuselt 14. 4. 23 a. nr. 335.
- Irišin, Anna, välja antud Senno vallavalitsuselt 16. 2. 25 a. nr. 567.
- Sedov, Juda, välja antud Senno vallavalitsuselt 10. 10. 24 a. nr. 698.
- Sagorski, Pavel, välja antud Senno vallavalitsuselt 23. 5. 25 a. nr. 969.
- Gogolev, Jegor, välja antud Irboska vallavalitsuselt 23. 11. 25 a. nr. 1148.
- Žukov, Vassili, välja antud Irboska vallavalitsuselt 14. 6. 23 a. nr. 268.
- Kort, Nikolai, välja antud Petseri vallavalitsuselt 16. 8. 20 a. nr. 26/24. (724)
- Matrosov, Ivan, välja antud Mäe vallavalitsuselt 19. 11. 23 a. nr. 408. (737)
- Gribenkov, Grigori, välja antud Saterinna vallavalitsuselt 19. 6. 24 a. nr. 238. (777)
- Lautse, Anna, välja antud Slobodka vallavalitsuselt 9. 2. 20 a. nr. 1953. (778)
- Grušin, Vassili, välja antud Kulje vallavalitsuselt 1923 a. nr. 1186. (786)
- Laaber, Karl, välja antud Sootaga vallavalitsuselt 28. 6. 23 a. nr. 82. (834)
- Arusson, Jaan, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 13. 12. 26 a. nr. 1489. (835)
- Parts, Andrei, välja antud Järvesuu vallavalitsuselt 10. 1. 25 a. nr. 25. (824)
- Bedov, Avdotja, välja antud Järvesuu vallavalitsuselt 20. 2. 24 a. nr. 50. (925)
- Grišakov, Georgi, välja antud Kulje vallavalitsuselt 24. 8. 26 a. nr. 154. (928)
- Kolk, Liius-Ferdinand Aleksandri poeg, välja antud Vihula vallavalitsuselt 1927 a. nr. 674. (10914)
- Virks, August Mihkli poeg, välja antud Palmse vallavalitsuselt 27. 12. 19 a. nr. 596. (10915)
- Kenk, Otto, välja antud Mäe vallavalitsuselt 10. 9. 23 a. nr. 306. (927)
- Puur, Madis, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 12. 12. 19 a. nr. 139. (13769)
- Klemets, Scharlotte, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 16. 10. 24 a. nr. 1183/147674. (13770)
- Laine, Ilmar, välja antud Emmaste vallavalitsuselt 8. 3. 26 a. nr. 36. (13772)
- Jammer, Johannes, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 16. 5. 22 a. nr. 17731. (13773)
- Kattel, Toomas, välja antud Kõrgesaare vallavalitsuselt 27. 1. 20 a. nr. 420. (13774)
- Hagus, Priidu, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 1193. (13776)
- Mänd, Alice, välja antud Emmaste vallavalitsuselt 10. 1. 20 a. nr. 517. (13775)
- Pöder, Johannes, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 26. 4. 21 a. nr. 64. (13777)
- Paat, Elisabeth, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 29. 6. 20 a. nr. 1496. (13778)
- Leemann, Marie, välja antud Haapsalu linna politsei ülemalt 19. 12. 19 a. nr. 2151. (13779)
- Liik, Marta, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 798. (13780)
- Tross, Johannes, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 12. 12. 19 a. nr. 1111. (13782)
- Valdmann (sünd. Pisa), Eliise Priidu tütar, välja antud Kärkla alevivalitsuselt 21. 10. 20 a. nr. 548. (13783)
- Mendik, Alviine-Rosalie Karli tütar, välja antud Viitina vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 268. (12695)
- Prostakov (Proschtkov), Evdokia Foma tütar, välja antud Kastre-Võnnu vallavalitsuselt 7. 12. 20 a. nr. 1475. (12694)
- Reinmann, Helene Karli tütar, välja antud Ranna vallavalitsuselt 31. 3. 22 a. nr. 60.
- Soits, Valter Jaani poeg, välja antud Saadjärve vallavalitsuselt 12. 12. 23 a. nr. 85.
- Ostra, Eduard-Oskar Karli poeg, välja antud Kudina vallavalitsuselt 16. 8. 19 a. nr. 437.
- Hint, Albert Jaani poeg, välja antud Vastse-Kuuste vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 190.